

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲۴ آذر ماه ۱۳۷۸ هجری شمسی
۶ رمضان المبارک ۱۴۲۰ هجری قمری

جلسه سید و چهل و یکم
(۳۴۱)

مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی

دوره پنجم - اجلاس چهارم
۱۳۷۸-۱۳۷۹

صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی روز چهارشنبه بیست و چهارم آذر ماه ۱۳۷۸

فهرست مندرجات :

- ۱- اعلام رسمیت و دستور جلسه.
- ۲- تلاوت آیاتی از کلام الله مجید.
- ۳- ناطقین قبل از دستور آقایان: سیدابوالفضل رضوی - حسین روشن چراغ - ناصر عاشوری - احمد رمضانیپورنرگسی و علی موحدی ساوجی.
- ۴- تذکرات نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی به مسؤولان اجرایی کشور.
- ۵- تقدیم لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ کل کشور توسط ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران.
- ۶- رد طرح یک فوریتی الحاق یک تبصره به ذیل ماده (۶۲۱) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ بعنوان تشدید مجازات متعرضین به جهانگردان.
- ۷- تذکر آیین نامه ای آقای علیرضا غنی زاده نماینده محترم ارومیه.
- ۸- تذکر آیین نامه ای آقای محمدرئوف قادری نماینده محترم پاوه.
- ۹- رد لایحه دوفوریتی اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی.
- ۱۰- تقاضای یک فوریت درخصوص طرح عفو عمومی و تصویب آن تقاضا.
- ۱۱- استرداد یک فقره سؤال و اعلام وصول یک فقره سؤال.
- ۱۲- قرائت اسامی غائبین و تأخیرکنندگان.
- ۱۳- اعلام ختم جلسه و تاریخ تشکیل جلسه آینده.

«جلسه ساعت هشت و بیست و دو دقیقه به ریاست آقای علی اکبر ناطق نوری رسمیت یافت»

۳ - ناطقین قبل از دستور آقایان: سیدابوالفضل رضوی - حسین روشن چراغ - ناصر عاشوری - احمد رمضانپور نرگسی و علی موحدی ساوجی

رئیس - ناطقین قبل از دستور را دعوت بفرماید.

منشی (نوبخت حقیقی) - بسم الله الرحمن الرحيم

ناطقین قبل از دستور امروز عبارتند از:

- جناب آقای رضوی نماینده محترم ناین.

- جناب آقای روشن چراغ نماینده محترم برخوار و میمه.

- جناب آقای عاشوری نماینده محترم فومن.

- جناب آقای موحدی ساوجی نماینده محترم تهران.

جناب آقای رضوی بفرماید.

سیدابوالفضل رضوی - بسم الله الرحمن الرحيم

درود فسراوان بر روح بلند بزرگمرد تاریخ معاصر، بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و ارواح مطهر شهدای گرانقدر انقلابمان.

ماه مبارک رمضان، ماه نزول قرآن و گشایش خوان کرم حضرت حق بر همگان خاصه اهل تقوی و بهره‌مندان از این ایام بی مثال مبارک باد.

بی تردید اختلاف بین نیروهای انقلاب از اهم معضلاتی است که کشورمان را گریبانگیر شده است و متأسفانه بر اثر غفلت دوستان و شیطنت دشمنان از حجم آن نیز کاسته نمی‌شود. اگر چه همه ما در این امر که پیروزی انقلاب مرهون همدلی و وحدت اسلام خواهان و عدالت جویان و عزت طلبان بود، متفق القول هستیم اما امروز دوستان و یاوران انقلاب به بهانه‌های مختلف سعی در تخریب یکدیگر دارند و کوچکترین اتفاق و حادثه را دستاویز بیرون کردن هم از میدان قرار می‌دهند. موضوعی که نتیجه آن جز باز شدن میادین حرکت برای مخالفین و کم‌تعدادان اصل انقلاب و چاپلوسان و متظاهرین به اسلام و امام و رهبری و عزلت‌گزیدن نیروهای خالص و صادق و ایثارگر و مدافعین اصلی انقلاب نیست، امری که هیچکس با آن موافق نیست رخ می‌دهد. قبل از پیروزی انقلاب عده‌ای که دین را از سیاست جدا می‌دانستند و سر به آستانه دربار می‌ساییدند، تهمت بیدینی و وابستگی به اجانب و اظهار اینکه دخالت در سیاست دون شأن فقیه و روحانی است را به امام - رحمة الله - و یاران ایشان می‌زدند و متأسفانه امروز نیز دچار این وضعیت بد شده‌ایم که در بین بهترین و خالصترین یاران انقلاب بجای وحدت، تفرقه، بجای رفع اشکالات از هم، ایجاد مشکلات برای هم می‌شود و تنها چاره این معضل اطاعت محض از رهبری معظم انقلاب است همانطور که حول این محور یعنی اطاعت از رهبری توانستیم بر آمریکا و گروه مخالف اسلام ناب پیروز شویم باید بدانیم ادامه این پیروزی تنها در گرو همین اطاعت نهفته است. رهبری معظم انقلاب در طول دوران ریاست جمهوری جناب حجت‌الاسلام

۱ - اعلام رسمیت و دستور جلسه

رئیس - بسم الله الرحمن الرحيم

جلسه با حضور ۱۸۳ نفر رسمی است، دستور جلسه را قرائت بفرماید.

منشی (موالی زاده) - بسم الله الرحمن الرحيم

دستور جلسه سیصد و چهل و یکم روز چهارشنبه بیست و چهارم آذرماه ۱۳۷۸ مطابق با ششم رمضان المبارک ۱۴۲۰:

۱ - تقدیم لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ کل کشور توسط ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران.

۲ - لایحه دو فوریتی اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸.

۳ - ادامه رسیدگی به گزارش کمیسیون امور قضایی و حقوقی در مورد طرح الحاق یک تبصره به ذیل ماده (۶۲۱) قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۵.

۴ - گزارش کمیسیون ارشاد و هنر اسلامی در مورد تحقیق و تفحص از سازمان تربیت بدنی.

۵ - گزارش شور دوم کمیسیون مشترک ارشاد و هنر اسلامی و امور قضایی و حقوقی در مورد طرح اصلاح قانون مطبوعات.

۶ - گزارش شور دوم کمیسیون سیاست خارجی در مورد لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمانها و مجامع بین‌المللی.

۲ - تلاوت آیاتی از کلام الله مجید

رئیس - تلاوت کلام الله مجید.

﴿آیات زیر از سوره مبارکه «حجر» توسط قاری آقای رهنما

تلاوت گردید﴾

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَرَبَّانَاهَا لِلنَّاطِقِينَ * وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ * إِلَّا مَنْ اشْرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ شَيْطَانٌ مُبِينٌ * وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا * وَأَلْقَيْنَا فِيهَا زَوَاجِي * وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ * وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ * وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ * وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ * وَمَا نُنزِلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ * وَأَرْسَلْنَا الرِّيَّاحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً * فَسَقَيْنَاكُمْ مِوَاهُ * وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ * وَإِنَّا لَنَخُنُّنَّ فِيكُمْ * وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ * وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُتَكَبِّرِينَ مِنْكُمْ * وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُتَأَخِّرِينَ * وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ * يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ *

﴿صَدَقَ اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ - حَضَار صَلَوَاتُ فَرَسْتَادَنْد﴾

رئیس - طیب الله، احسنت.

مردم در انتخابات هراس دارند. پس وظیفه مدافعین انقلاب و اسلام و پیروان رهبری، فراهم نمودن هر چه بیشتر زمینه حضور مردم در انتخابات است. البته می‌دانیم مردم به مدافعین اسلام و انقلاب رأی می‌دهند و این آگاهی و عمل به تقوی را بارها مردم عزیزمان به اثبات رسانده‌اند. بنابراین ترس از بد انتخاب کردن مردم هیچ موردی ندارد و باید به مردم باور و اعتماد داشته باشیم همانگونه که برای پیروزی انقلاب و تاکنون تداوم آن این باور و اعتماد بعد از لطف خدا بالاترین سرمایه بوده است. بنابراین بدانیم با اعتماد به مردم می‌توان انقلاب را حفظ کرد.

معضل بیکاری از دیگر معضلات جدی و مهم کشور است. اگر چه مردم با درآمد کم زندگی را سپری می‌کنند اما تحمل بیکاری سخت و دشوار و تبعات آن خطرناک و بیشمار است. باید اجازه دهیم سرمایه‌گذاری و تولید بطور جدی در کشور صورت گیرد تا هم رشد اقتصادی و درآمد مردم افزایش یابد و هم بیکاری تا حدودی مرتفع گردد. با تنگ‌نظری و بخل و حسد و کینه نمی‌توان بر مشکلات خصوصاً معضلات اقتصادی فائق آمد همانگونه که اسراف و تبذیر و دل بستن به بیگانه راه حل آن نیست.

در داخل کشور سرمایه‌های انسانی و مادی فراوان داریم، اجازه و اطمینان دهیم که این سرمایه‌ها بکار افتد، بیکاری معضلات اخلاقی، فرهنگی و اجتماعی فراوان و بعضاً غیر قابل جبرانی بهمراه دارد و این مشکل بعدی جدی و ملموس است که هر لحظه زودتر اندیشه عملی برای حل آن بهتر از لحظه بعدی می‌باشد. در این راه باید از توان خوب و بالای مردم بهره جست، همانگونه که در حل مهمترین معضلات تا امروز مردم گره‌گشا بوده‌اند. یقیناً در حل این معضل نیز این مردم هستند که گره‌گشا هستند و در اینجا لازم است از حضور توانمند مردم فهیم و فرهنگی حوزه انتخابیهام شهرستان نایین بخاطر حضور جدی در این عرصه تشکر و قدردانی نمایم.

از ریاست محترم و محبوب جمهوری اسلامی ایران و وزرای محترم معادن و فلزات، نیرو، کشاورزی، صنایع، راه و ترابری، جهاد سازندگی، نفت و شورای محترم اقتصاد، رئیس محترم بانک مرکزی و رئیس محترم سازمان برنامه و بودجه بدلیل محبت‌هایی که در حل مشکلات و مسایل شهرستان نایین داشته‌اند سپاس خود را اعلام می‌دارم.

از وزیر محترم نیرو درخواست دارم نسبت به افزایش توان انتقال آب برای شهرهای نایین، انارک، جندق و خور بمیزان (۱۰۰) لیتر در ثانیه به هر طریق ممکن دستور فرمایند.

از وزیر محترم معادن و فلزات درخواست صدور دستور در تسریع راه اندازی کارخانه پتاس خور را دارم تا در رشد اقتصاد کشور و رفع

والمسلمین آقای خاتمی بیشترین حمایتها و تأییدات را از ایشان و دولت پاسخگوی آقای خاتمی داشته‌اند، اما دریغاً که بیشترین حملات و فشارها از جانب بعضی از مدعیان ذوب در ولایت متوجه ایشان است که این خود در واقع یعنی بی‌توجهی به رهنمودهای رهبری معظم انقلاب و مردم صادق را از ناصادق خوب تشخیص می‌دهند.

از دیگر آفات انقلاب این است که بعضی افکار و نظرات سیاسی خود را بنام آراء و افکار بزرگان انقلاب معرفی می‌نمایند و باید اذعان داشت متأسفانه از این رهگذر نیز نه تنها خدمتی به بزرگان و استوانه‌های اصلی انقلاب نمی‌شود که شاید حتی گاهی از مواقع لطماتی نیز متوجه خیمه گاه اصلی انقلاب بنمایند. لذا عاجزانه درخواست دارم مدافعین راستین ارکان انقلاب بهیچوجه به گروهها و تشکلهای و افراد اجازه ندهند آراء و نظرات خود را بنام بزرگان دین تبلیغ و ترویج کنند و اجازه دهند پایگاه ستونهای اصلی انقلاب همچون گذشته استوار و پابرجا بماند و بدانیم بزرگان عزیز ما نیاز به سخنگو ندارند.

از دیگر معضلات کشور قشری نگری و سطحی و مقطعی نگری گروهها و احزاب سیاسی به مسایل کشور است. تذکر می‌دهم ارکان نظام یعنی قوای سه‌گانه باید بشدت از این نوع نگرش در مسؤولیتهای خود پرهیز کنند و نخواهند در مسؤولیتهایی که هستند مواردی را مورد توجه قرار دهند که برای قشر و تشکل و زمان خاص خودشان منفعتی داشته باشد و کشور در کلان نتواند از آن بهره بجوید. مثلاً در مجلس شورای اسلامی باید سعی کنیم قوانین را طوری تصویب کنیم که برای همه افراد در همه مکانها و زمانها کمترین مشکل اجرایی را داشته باشد تا هر روز نیاز به تغییر قانون نباشد.

از اهم مسایلی که کشور در پیش رو دارد مسأله انتخابات مجلس شورای اسلامی است. مجلس شورای اسلامی تبلور اراده مردم در تصمیم‌گیری برای نحوه اداره امور کشور است. لذا باید گروهها و احزاب و تشکلهای و از همه مهمتر مجموعه نظام مقدس وسیله حضور یکپارچه و فعال مؤثر مردم را در انتخابات فراهم کنند و از این مجموعه مهمترین عاملی که می‌تواند مردم را دلگرم و فعال در انتخابات قرار دهد موضعگیری‌های اصولی و صحیح هیأت‌های نظارت و هیأت‌های اجرایی انتخابات است که امیدوارم بزرگواران شورای محترم نگهبان و وزارت کشور به این مهم بیش از پیش توجه داشته باشند تا مردم با اطمینان و دلگرمی بیشتر در انتخابات حضور پیدا کنند و سبب امیدواری دوستان انقلاب و یأس بدخواهان انقلاب گردند. یقیناً اقدام برای حضور فعال مردم در انتخابات یکی از خدمات مؤثر و خوب برای دفاع از انقلاب مقدسمان است و می‌دانیم کسانی که عزت و عظمت اسلام و انقلاب را دوست ندارند از شرکت یکپارچه و فعال

محرومیت منطقه هر چه زودتر و بهتر خدمتی مؤثر شده باشد.

در پایان از حضور مردم همیشه در صحنه استان اصفهان خاصه مردم فهیم شهرستان نایین بخاطر استقبال گرم، پرشور و منظم از ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران در سفرشان به استان اصفهان و حوزه انتخابیهام تشکر و قدردانی دارم.

از حوصله و عنایت ریاست محترم و محبوب جمهوری اسلامی ایران جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای خاتمی فرزند فاضل و با تقوای حضرت امام سپاس خود و مردم حوزه انتخابیهام نایین، خور و انارک و روستاهای تابعه را اعلام می‌دارم و از درایت و تدبیر ارزنده ریاست محترم مجلس شورای اسلامی جناب حجت الاسلام والمسلمین ناطق‌نوری در اداره مجلس نیز سپاسگزارم. والسلام

رئیس - متشکر، ناطق بعدی را دعوت بفرمایید.

منشی (نویخت حقیقی) - ناطق بعدی جناب آقای روشن چراغ هستند، بفرمایید.

حسین روشن چراغ - السلام علیکم ورحمة الله

بسم الله الرحمن الرحيم

با سلام و درود به روان پاک امام راحل و سلامتی مقام معظم رهبری و توفیق ریاست جمهوری و تشریف‌فرمایی ایشان در منطقه جهت افتتاح فاز ۲ نیروگاه شهید محمد منتظری و بازدید از صنایع هواپیماسازی شاهین شهر و سخنرانی در مسجد هسا.

در آستانه شهادت دکتر مفتاح روز وحدت حوزه و دانشگاه باید یاد امام فقید را که پایه گذار این وحدت بودند گرامی داشت که زمینه پیوند علم و ایمان و مکتب و تخصص را در کشور فراهم ساخت. وحدت حوزه و دانشگاه نه تنها دانشگاه را با معنویات و متون و مبانی دینی نزدیکتر و آشناتر می‌سازد، بلکه حوزه را از علوم روز آگاه و بهره‌مندتر می‌سازد. وحدت حوزه و دانشگاه موجب خواهد شد این دو بال علمی و دینی در توسعه کشور نقش کاربردی و کارآمد ایفاء نماید.

انرژی متراکم، اندیشمندان و فضیله‌ای دانشگاه و حوزه را در جهت برنامه‌ریزی و مدیریت و هدایت دستگاههای اجرایی بکار گرفت. انتظار ملت عزیز از دانشگاهیان و حوزویان این است که راههای حل مشکلات اقتصادی و اجتماعی و بیکاری طبقه جوان و تحصیلکرده را با جلسات فی‌مابین براساس علم و فن آوری و منطبق بر متون اسلامی کشف و به مسئولان اجرایی و قانونگذاران ارائه دهند. بدینوسیله سهم مسئولیت خود را در جهت توسعه و رشد کشور اداء نمایند.

دانشجویان عزیز، دانشگاهیان معظم باید بدانند که هنوز دشمن انقلاب اسلامی از ایجاد شکاف و فاصله بین حوزه و دانشگاه ناامید نشده و هر روز به بهانه‌ای در تلاشند بین اندیشه و نگرش حوزه و دانشگاه نسبت به مسایل جاری سیاسی، اقتصادی و فرهنگی کشور

تضاد و تعارض ایجاد کنند. امروز تفرقه و فاصله بین حوزه و دانشگاه در دفاع از اصول و مبانی اسلام و انقلاب اسلامی نتیجه‌ای جز فرصت دادن به دشمنان برای آسیب‌رسانی نخواهد داشت. پس چه بهتر که توصیه‌های خردمندانه و عمیق حضرت امام - رضوان‌الله تعالی علیه - و مقام معظم رهبری را رعایت نموده و دست در دست یکدیگر در راه توسعه و بالندگی کشور بکوشند. بار دیگر یاد و خاطره شهید آیت‌الله دکتر مفتاح را که شهیدی شاهد بر تحقق این هدف امام راحل بود گرامی می‌داریم.

اختلاف حقوق و مزایای کارکنان دولت برخلاف استنباط ظاهری که از نظر قانون نظام، هماهنگ شده است در واقع قانون نظام ناهماهنگ پرداخت می‌باشد. موارد ناهماهنگی عبارتند از:

۱ - حق جذب مدیران باعث شده است بدنه دستگاههای دولتی با اختلاف فاحشی حقوق دریافت کنند و کارکنان شرکتها و مؤسسات دولتی و بانکها با پرداختهای مختلفی اختلاف حقوق کارکنان دولت را کاملاً مشهود کرده است. اعطای وامهای طولیل‌المدت به کارکنان شرکتها، پرداخت حق تخصص حتی به کارکنانی که هیچگونه تخصصی ندارند، حق مسکن و مأموریتهای خارج و داخل گاهی اختلاف حقوق یک کارمند مثلاً وزارت بهداشت را با یک کارمند از یک شرکت دولتی را با همان میزان تحصیلات بیست برابر کمتر کرده است.

متأسفانه عمده‌ترین مشکل اقتصادی مملکت ما فعلاً بیکاری است گرچه نرخ بیکاری در سال ۱۳۷۵ مطابق گزارش رسمی دولت (۹/۲) درصد اعلام شده ولی در وضعیت فعلی متأسفانه حدود (۱۶) درصد گزارش شده است و با توجه به عرضه فراوان نیروی کار در سالهای آتی که بعلت هرم سنی جمعیتی خاص ما که در ده سال آینده عرضه وسیعی از جوانان به بازار کار تا حدود دو برابر می‌شود، ما ناگزیریم به این مقوله حساس بیش از سایر موارد حساس باشیم.

متأسفانه ما هیچ برنامه عملی برای جذب نیروی کار جوان نداریم مخصوصاً جوانان تحصیلکرده دانشگاهی که با هزاران امید وارد بازار کار شده‌اند، متأسفانه گزارشات موثقی هستند که تنها (۲/۷) درصد از فارغ‌التحصیلان دانشگاهها در سالهای ۷۵، ۷۶ و ۷۷ جذب بازار کار شده‌اند و بیش از (۹۷) درصد فارغ‌التحصیلان دانشگاهها در این سه سال بیکار هستند. توزیع نرخ بیکاری در شهرهای مختلف نیز کاملاً ناعادلانه است.

از دیگر مسایلی که بیشترین تأثیر سوء را در مردم ایجاد نموده بحث تورم و گرانی و کاهش قدرت خرید مردم است. آمار رسمی نشان می‌دهد که در هشت ماه اول سال جاری به نسبت مشابه سال قبل حدود (۲۶) درصد تورم داشته‌ایم اگر چه عملاً مردم احساس بیشتری از نرخ تورم دارند، ولی اگر همین مقدار درست باشد آیا حقوق و مزایای

کارکنان دولت، لشکری و کشوری و درآمد عامه مردم به همین اندازه افزایش پیدا کرده است یا خیر؟ اینجاست که باید گفت بدلیل برنامه‌ها و سیاستهای غیرمنطقی و جذب نقدینگی‌های مردم در بانکها و دریافت سود و بی تفاوت نمودن آنها در فعالیتهای شغلی و بخشهای خصوصی اقتصاد مملکت بیمار و ضعیف شده است و بیکاری مخصوصاً در قشر جوان، دختر و پسر بیداد می‌کند.

در قطب کشاورزی بدلیل گرانی بذر و کود و نبودن درآمد و مخارج کمرشکن حفر چاههای عمیق، کشاورزان را سرد و ناامید کرده است. بدلائل گرانی بیش از حد و کمرشکن، فرهنگیان، کارگران، مخصوصاً قشر زجرکشیده و تلاشگر اجتماع، بازنشستگان را که دچار سرگردانی هستند باید مدنظر داشت.

مردم شریف منطقه در انتظار فرارسیدن بهره‌برداری از پروژه‌های عمرانی وعده داده شده توسط وزارت مسکن و شهرسازی بسر می‌برند. متأسفانه با دلایل غیرمعقول هنوز بیمارستان (۹۶) تختخوابی شاهین شهر افتتاح نگردیده است. بیمارستان مذکور بعد از پیگیریهای مستمر اینجانب و بازدید استاندار محترم اصفهان و پیگیری امام جمعه محترم و فرماندار محترم مقرر شد که در تیر ماه سال ۱۳۷۷ افتتاح و مورد بهره‌برداری قرار گیرد. وزارت مسکن و شهرسازی طی نامه ۱/۹۳۷۲ مورخ ۷۶/۶/۲۵ وعده خود را کتباً اعلام داشته است، متأسفانه این وعده محقق نگردیده و مجدداً در طرح طبقه‌بندی بیمارستانها قرار گرفته و به اینجانب و مردم شریف منطقه اعلام نموده‌اند که پایان آبانماه سال ۷۸ تجهیزات چهارگانه آن و بیمارستان افتتاح خواهد شد. مردم شریف و انقلابی همواره صبر را پیشه خود ساخته تا شاید مسئولین به وعده خود عمل نمایند. با پیگیری و تلاش مستمر عملیات احداث بیمارستان، صددرصد پیشرفت فیزیکی داشته و گازرسانی به آن نیز انجام گرفته است از آنجایی که وعده افتتاح این بیمارستان در آبان سال ۷۸ بود، امیدی در دل مردم ایجاد نمود و عدم تحقق آن بدینی و نارضایتی عمومی را سبب گردیده است. از وزیر محترم مسکن و شهرسازی درخواست اکید دارم که لااقل قبل از روزهای مبارک دهه فجر بیمارستان آماده و جهت تجهیز، تحویل دستگاه مربوطه قرار گرفته و افتتاح گردد و بیش از این مردم صبور منطقه را در انتظار و صبر نگه نداریم.

خاموش محتشم که دل سنگ آب شد

بنیاد صبر و خانه طاقت خراب شد

خاموش محتشم که از این شعر خون چکان

در دیده اشک مستمعان خون ناب شد

با تشکر از آقای دکتر ستاری فر که طبق صورتجلسه ۷۸/۹/۲۲ به

اینجانب وعده افتتاح درمانگاه تخصصی تأمین اجتماعی را در روز عید

فطر دادند.

با تشکر از جناب آقای مهندس زنگنه وزیر محترم نفت و آقای مهندس محمدنژاد مدیرعامل محترم شرکت ملی گاز و مدیریت محترم منطقه گازرسانی اصفهان که اتمام پروژه‌های گازرسانی به شهر برخوار و میمه و گازرسانی به سایت و افتتاح آن را قبل از دهه فجر اعلام نمودند.

با تشکر از اینکه گازرسانی به روستاهای برخوار و میمه در برنامه گنجانده شده است.

با تشکر از جناب آقای هاشمی طباه ریاست محترم سازمان تربیت بدنی، از ایشان درخواست تکمیل ورزشگاه دستگرد، سالن کشتی گز و ورزشگاه خورزوق را دارم. والسلام علیکم ورحمة الله و بركاته رئیس - متشکر، ناطق بعدی را دعوت بفرمایید.

منشی (نویخت حقیقی) - ناطق بعدی جناب آقای عاشوری هستند که سه دقیقه از وقتشان را به جناب آقای احمد رمضانپور داده‌اند.

ناصر عاشوری - بسم الله الرحمن الرحيم

با درود به ارواح تابناک شهیدان و امام راحل و با سلام به محضر رهبر عزیز انقلاب اسلامی.

حلول ماه مبارک رمضان بر همه مسلمانان جهان خصوصاً ملت ایران اسلامی مبارک باد. ماه دلارای رمضان ودیعتی است از عرش رحمانی بدست آنانی که قدر گل‌های نیایش را می‌دانند و در اعتکاف رواق عبادت به پرواز در آمده و دل به او می‌سپارند و با مستغفرین در اسحار با ترنم گل‌واژه‌های وحی هم آوا می‌شوند. ماه مبارک رمضان ماه عبادت و سازندگی، ماه تجدید قوای معنوی و شهرالله الاعظم است. خدا را شاکریم به این لطف و نعمت.

اما بعد؛ مجلس محترم شورای اسلامی پس از فراغت از یک کار سنگین و تصویب برنامه سوم توسعه سیاسی، اجتماعی و اقتصادی نظام جمهوری اسلامی امروز شاهد آن هستیم که ریاست محترم جمهوری حضرت حجت الاسلام والمسلمین سیدمحمدخاتمی با حضور خود در مجلس شورای اسلامی لایحه بودجه سال ۷۹ دولت را تقدیم می‌نماید و جهت دفاع از آن به توضیح و تشریح و در پیرامون آن به سخنرانی خواهد پرداخت. آنچه مسلم است بودجه سالانه کشور برتری که در قانون مقرر است از طرف دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس تقدیم می‌گردد که عمده آن از سه قسمت بودجه عمومی دولت، بودجه شرکتهای دولتی و بانکها، بودجه سایر مؤسساتی که در قانون بودجه پیش‌بینی شده است تشکیل گردیده که متأسفانه هر ساله شاهد تنظیم آن، بیشتر بصورت تکراری و بدون سیاستگذاری و جهت‌دهی مثبت در حل معضلات اساسی بوده‌ایم.

الحمد لله بودجه سال ۷۹ با دیدگاه واقع‌بینانه‌تر و الگوبرداری کلی

توجه به ضرورت حفظ محیط زیست خصوصاً جنگل و مرتع، گازرسانی به مناطق روستایی شمال کشور با اولویت خاص مورد بررسی و اقدام قرار گیرد.

۳- ضمن تشکر از وزیر محترم بهداشت و درمان در رابطه با تجهیز بیمارستان (۹۶) تختخوابی فومن انتظار دارم بصورت فوری درخصوص تأمین متخصصین و جراحان و کادر آن دستورات و اقدامات شایسته صورت پذیرد و جهت بهره‌وری مطلوب بیمارستان بصورت آموزشی مورد استفاده قرار گیرد و با توجه به اینکه استان گیلان و بخشی از مازندران فاقد بخش سوانح و سوختگی است در بیمارستان مذکور بخش سوانح و سوختگی ایجاد گردد.

۴- به وزیر مسکن و شهرسازی متذکر می‌گردم علی‌رغم پیگیری دوساله درخصوص یازده واحد منزل مسکونی پزشکان اقدام لازم مبذول دارند.

۵- از ریاست محترم جمهوری انتظار دارم درخصوص عمران روستایی با توجه به وضعیت جوی و بارندگی هوا در طول سال در گیلان جهت آسفالت راههای روستایی با اولویت خاص در دستور کار وزارت جهاد سازندگی قرار گیرد و اقدامات شایسته را مبذول دارند.

۶- به وزیر محترم راه و ترابری متذکر می‌گردم با توجه به گزارش راهنمایی و رانندگی کشور جاده (۲۰) کیلومتری محور رشت - فومن دومین سیر پرحادثه در سطح کشور است و هیچ روزی نیست که شاهد صحنه‌های دلخراش و از دست دادن تعدادی از عزیزان ما در این جاده نباشیم (رئیس - اگر به کسی می‌خواهید وقت بدهید، وقتان تمام است) جناب آقای وزیر جهت تأمین بودجه و تعریض آن دستورات لازم را صادر نمایند.

۷- از ریاست محترم جمهوری انتظار دارم در جهت اجرای عدالت اجتماعی از آنجایی که در بخشهای مختلف تاکنون از استان گیلان ضایع شده از جمله در بخش سرمایه‌گذاری، احداث کارخانجات بزرگ، عدم اجرای حتی یک سد، با توجه به قطب کشاورزی بودن، عدم اجرای پروژه‌های اتوبان رشت - قزوین اگر چنانچه بخواهد با اعتبار موجود ادامه کار پیدا نماید بیش از (۱۰) سال بطول خواهد انجامید. (بقیه عرایض را به مطبوعات خواهم داد)

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

رئیس - متشکر، ناطق بعدی را دعوت بفرمایید.

منشی (نویخت حقیقی) - جناب آقای احمد رمضانپورنرگسی بفرمایید.

احمد رمضانپورنرگسی - بسم الله الرحمن الرحيم

ضمن تشکر از جناب آقای عاشوری و با آرزوی قبولی طاعات و عبادات و با درود و سلام به ارواح طیبه شهدای اسلام، امام راحل و

از برنامه سوم توسعه تنظیم شده، از نمایندگان محترم مردم انتظار دارم ضمن رأی دادن مثبت به کلیات آن، در بررسی آن دقت لازم و کافی را داشته و با کار کارشناسی و تخصصی در کمیسیونهای تخصصی و تلفیق ان شاء الله بتوانیم برنامه‌ای را تصویب نماییم تا مصالح نظام اسلامی و مردم انقلابی ما و حل مشکلات عمده مردم از جمله اشتغال جوانان، کنترل تورم، مسکن، بهداشت و ساماندهی صنعت و کشاورزی کشور خصوصاً در بخش عمران روستایی با سیاست:

۱- جلوگیری از مهاجرت به شهرها.

۲- عمران جهت تولید بیشتر و بهتر در روستاها پایه‌گذاری گردد.

ان شاء الله در پایان برنامه سوم به اهداف پیش‌بینی شده در برنامه نائل شویم. در ادامه عرایض توجه ملت شریف ایران را به نکاتی چند معطوف می‌دارم.

برگزاری انتخابات مجلس ششم در بهمن‌ماه، حضوری همچون گذشته مردم را در صحنه سیاسی طلب می‌نماید. قطعاً ملت شریف ایران اسلامی بار دیگر با حضور یکپارچه خود امید دشمنان اسلام و انقلاب را نا امید کرده و با شهداء و امام شهیدان بیعت نموده و به ثبات نظام و به صالحین جامعه رأی خواهند داد.

در ادامه نظر عزیزان را به جملاتی از وصیتنامه امام راحل، بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران در خصوص انتخابات مجلس جلب می‌نمایم: «اکنون که با عنایت پروردگار و همت ملت عظیم‌الشان، سرنوشت کشور بدست مردم افتاد و وکلاء از خود مردم و با انتخاب خودشان بدون دخالت دولت و خان‌های ولایات به مجلس شورای اسلامی راه یافته‌اند و امید است که با تعهد آنان به اسلام و مصالح کشور جلوگیری از هر انحراف بشود وصیت اینجانب به ملت در حال و آتی آن است که با اراده مصمم خود و تعهد خود به احکام اسلام و مصالح کشور در هر دوره از انتخابات، وکلای دارای تعهد به اسلام و جمهوری اسلامی که غالباً بین متوسطین جامعه و محرومین می‌باشند و غیرمنحرف از صراط مستقیم بسوی شرق یا غرب و بدون گرایش به مکتبهای انحرافی و اشخاص تحصیلکرده و مطلع بر مسائل روز و سیاستهای اسلامی به مجلس بفرستند».

در پایان نکاتی چند را به وزیر محترم درخصوص مشکلات حوزه انتخابیه‌ام، شهرستانهای فومن و شفت جهت پیگیری لازم متذکر می‌گردم:

۱- علی‌رغم پیگیریها و تذکرات لازم و تأمین اعتبار خسارت خشکسالی کشاورزان، تاکنون جهت پرداخت خسارت کشاورزان اقدامی صورت نگرفته است. لذا به وزیر محترم اقتصاد و دارایی و کشاورزی متذکر می‌گردم اقدامات شایسته را مبذول نمایند.

۲- از ریاست محترم جمهوری انتظار دارم دستور فرمایند با

رهبر معظم انقلاب و موفقیت دولت خدمتگزار در تحقق اهداف عالی اسلام و انقلاب اسلامی.

امروز شاهد تقدیم اولین لایحه بودجه از برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور بوسیله جناب آقای خاتمی رئیس جمهور محبوب ایران اسلامی به مجلس شورای اسلامی خواهیم بود. امید است با وفاق ملی، همدلی و وحدت کلمه در تصویب و اجرای لایحه بودجه توفیقات لازم در جهت توسعه اقتصادی و اهداف کمی اقتصادی برنامه سوم بدست آورده تا در مهار تورم و گرانی و ایجاد فرصت اشتغال برای خیل جوانان گرانقدر و تحکیم پایه‌های اقتصادی کشور موفق باشیم.

از این فرصت کوتاه استفاده نموده مطالبی درباره معضلات و مشکلات کشاورزان گیلانی که در اثر خشکسالی متحمل خسارت فراوانی گردیده‌اند، بیان می‌نمایم. امیدوارم دولت خدمتگزار با همه تنگناهای مالی که دارند در رفع این مشکلات اقدام عاجل و اساسی بعمل آورند. براساس گزارش کارشناسان کشاورزی استان از مجموع (۲۳۰) هزار هکتار اراضی شالیزار گیلان حدود (۷۰) هزار هکتار در اثر خشکسالی خسارت دیده که $\frac{1}{4}$ آن اراضی با خسارت بالای (۵۰) درصد می‌باشد که باز هم متأسفانه نصف این رقم خشکسالی مربوط به شهرستان رشت و در مناطق و بخشهای لشت‌نشاء، خشکیجار و خمام است. البته با تصویب لایحه خسارت توسط دولت محترم و مجلس شورای اسلامی، کشاورزان متأثر از خسارت به آینده امیدوار گردیده‌اند ولیکن با تخصیص کمکهای بلاعوض به میزان (۱۷) میلیارد ریال سهم هر زارع گیلانی با خسارت بالای (۵۰) درصد کمتر از (۵۰) هزار تومان خواهد بود که این رقم پول هزینه رفت و آمد کشاورزان به مراجع ذیربط و بانکهای کشاورزی و تهیه فتوکپی مدارک برای دریافت وجه مزبور نخواهد بود.

از آنجایی که عمده زارعین شالیکار استان کم زمین بوده و به استناد ریز هزینه تولید سالجاری می‌بایستی در سال زراعی آینده هکتاری (۹) میلیون ریال هزینه نمایند. لذا مبالغ تخصیصی گره‌ای از مشکلات آنان باز نخواهد نمود و چنانچه با تسهیلات ویژه بانکی به کمک کشاورزان نشاتبیم قطعاً در سال زراعی آینده با مشکلات ویژه مواجه خواهیم بود.

در پایان از مسئولین کشور و کشاورزی درخواست می‌شود نسبت به افزایش سقف ریالی کمکهای بلاعوض عنایت ویژه مبذول فرمایند و در پرداخت آن از طریق بانکهای ذیربط به کشاورزان تسریع نمایند. ضمناً از وزارت نیرو درخواست دارم با توجه به لایحه دولت و مجلس شورای اسلامی از هم‌اکنون تمهیدات خاص نسبت به جلوگیری از خشکسالی در سال زراعی آینده بعمل آورده و کشاورزان را از این

نگرانی بیرون آورند. والسلام علیکم ورحمة‌الله

رئیس - متشکر، ناطق بعدی را دعوت بفرمایید.

منشی (نوبخت حقیقی) - جناب آقای موحدی ساوجی بفرمایید.

علی موحدی ساوجی - بسم الله الرحمن الرحیم

بنده ضمن آرزوی قبولی طاعات و عبادات برای همه مؤمنین و مؤمنات و همکاران عزیز، دو سه مطلب را بنظرم آمد در این وقت کوتاه بعرض برسانم.

مطلب اول در رابطه با انتخابات ششمین دوره مجلس شورای اسلامی است. انتخابات نیاز به فضای آرام و خالی از تبلیغات دروغین و خالی از هرگونه تشنج و تنش و تفرقه‌افکنی دارد. ملت عزیز ایران در ارتباط با مجلس ششم مانند مجالس پنج دوره گذشته‌اش تصمیم اصلی را مردم می‌گیرند. این اراده و خواست مردم و رأی آزادانه مردم است که نمایندگان خودشان را برای مجلس یک دوره دیگر انتخاب می‌کنند. اما دو دستگاه یکی دستگاه اجرایی بعنوان مسئول اجراء که وزارت کشور است و یکی هم دستگاه نظارتی یعنی شورای محترم نگهبان و همه هیأت‌های نظارت سراسر کشور لازم است در چارچوب قانون کمال همکاری، هماهنگی و همراهی را در جهت اجرای قانون و رعایت همه موازین قانونی و جلوگیری از هرگونه تخلف، این همکاری و هماهنگی را داشته باشند. زیرا عدم هماهنگی باعث نگرانی، اضطراب، التهاب، ناراحتی و سلب اعتماد مردم خواهد شد.

مسأله دومی که لازم دیدم عرض کنم، بودجه سال ۱۳۷۹ به مجلس تقدیم می‌شود (ظاهراً امروز تقدیم می‌شود) و ما نمایندگان باید بیشترین هم‌خودمان را در لوایح بودجه روی سیاستهای کلی بودجه متمرکز کنیم. یعنی بودجه‌ای را که تصویب می‌کنیم اگر ببینیم که جهت‌گیریها در جهت افزایش تورم باشد یا در جهت حل مشکل بسیار بزرگ اشتغال جامعه نباشد یا در جهت تضعیف پول ملی باشد یا در جهت تضعیف قدرت خرید کارکنان باشد، این جهات مهم را ما باید اصلاح کنیم و کمیسیون بودجه، کمیسیون اصلی (تلفیق)، کمیسیونهای تخصصی ابتداء باید واقعاً سیاستهای کلی بودجه را توجه کنند، مخصوصاً مسأله اشتغال که بیکاری شاید برای بیش از (۲) میلیون، (نزدیک به ۳ میلیون) برای افراد جامعه ما مشکل بسیار بزرگ و خطرناکی تلقی می‌شود.

مسأله سوم در ارتباط با حوزه انتخابیه تهران است. نمایندگان محترم، همکاران عزیز، نمایندگان شهرستانها! شما ضمن اینکه نمایندگان محترم حوزه‌های انتخابیه شهرستانی هستید، اما نسبت به تهران نباید بی‌اطلاع باشید. در تهران مشکلات عظیمی برای مردم حواشی تهران (شهرکهای اطراف) وجود دارد. برابر گزارشی که مسئولین ارائه می‌کردند بیش از (۸۰) شهرک بالای (۱۰) هزار نفری

در تهران وجود دارد که حتی یک متر فضای ورزشی ندارند. بسیاری از این شهرکها آب آشامیدنی و آب بهداشتی ندارند و اکثر این شهرکهای اطراف تهران دارای آب آشامیدنی سالم و بهداشتی نیستند. (رئیس - وقت حضرت عالی تمام شد) من هم شهری، هم اسلامشهر و هم بومهن و منطقه سیاهرود و قسمتهای دیگر را دیده‌ام و در حوزه انتخابیه (۳۰) نفر نمایندگان تهران، مشکل فضای آموزشی از کل کشور حادثتر و بسیار وضع نامطلوب‌تری را دارد. من خواهش می‌کنم ریاست محترم مجلس که همیشه رئیس مجلس نماینده تهران بوده، در میان هیأت رئیسه از نمایندگان تهران بوده، این (۳۰) نفر نماینده در این بودجه و در سایر موارد واقعاً مشکل تهران را مدنظر قرار بدهند.

والسلام علیکم ورحمةالله وبرکاته

رئیس - متشکر، البته اعضای هیأت رئیسه اینطور نیست که اکثر از

تهران باشند.

۴ - تذکرات نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی به مسؤولان اجرایی کشور

رئیس - تذکرات نمایندگان محترم مجلس به مسؤولان اجرایی کشور:

- آقای ترقی نماینده محترم مشهد به وزیر محترم کشور درخصوص جلوگیری از اعمال فشار اداری - مالی فرمانداری به آموزش و پرورش دهلران.

- آقای توسلی‌زاده نماینده محترم تربت حیدریه خدمت ریاست محترم جمهوری درخصوص دستور تسریع در تکمیل سالن ورزشی شهرهای فیض‌آباد، رباطسنگ و شهرکدکن.

به وزیر محترم راه و ترابری درخصوص تسریع در تعریض جاده فیض‌آباد - بجستان.

- آقای اکبری نماینده محترم قائمشهر و سوادکوه به وزیر محترم کشور درخصوص تسریع در شروع عملیات اجرایی پل سوم شیرگاه. به وزیر محترم صنایع درخصوص تسریع در اتمام عملیات نصب ماشین‌آلات کارخانه بافندگی نساجی قائمشهر.

- آقای میرخلیلی نماینده محترم میناب به وزیر محترم آموزش و پرورش درخصوص تأمین و تکمیل کادر آموزشی شهرستانهای میناب، رودان، سیریک و جاسک.

به وزیر محترم نفت درخصوص گازرسانی به شهرهای میناب، رودان، سیریک و جاسک.

- آقای بیگ‌مرادی نماینده محترم قصرشیرین به وزیر محترم پست و تلگراف و تلفن درخصوص تسریع در برقراری مخابرات شهرک قصرجدید.

- آقای مطورزاده نماینده محترم خرمشهر به وزیر محترم نیرو درخصوص رفع نارسایی‌ها و مشکلات شبکه فاضلاب خرمشهر.

- آقای نجف‌نژاد نماینده محترم بابلسر و بندپی به وزیر محترم فرهنگ و آموزش عالی درخصوص تثبیت دانشکده فنی - مهندسی و تکمیل پروژه فنی - مهندسی شهرستان بابلسر.

- آقای رشیدی‌کوچی نماینده محترم مرودشت و ارسنجان به وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی درخصوص رفع کمبود دارو و اصلاح عملکرد شبکه بهداشت مرودشت.

- آقای موحدی‌ساوجی نماینده محترم تهران به وزیر محترم کشور و رئیس شورای امنیت کشور درخصوص برخورد قاطعانه و قانونی با عوامل شهادت دانشجوی بسیجی (هادی محبی) که در حال روزه و عبادت مظلومانه شهید گردید.

۵ - تقدیم لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ کل کشور توسط ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

رئیس - ضمن خیرمقدم به ریاست محترم جمهوری جناب آقای خاتمی و تشکر از حضورشان در مجلس شورای اسلامی جهت تقدیم لایحه بودجه سال ۱۳۷۹، از ایشان دعوت می‌کنیم که تشریف بیاورند و گزارش لازم را که می‌دانند بدهند.

سیدمحمد خاتمی (ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران) -

بسم الله الرحمن الرحيم

ماه مبارک رمضان، ماه خدا، ماه انسان، ماه روزه‌داری با هدف و منظور تقوا که راه سعادت و سربلندی انسان است به شما نمایندگان مکرم و معزز ملت شریف ایران و به همه مردم بزرگوار تبریک عرض می‌کنم و از درگاه حضرت باری تعالی طلب می‌کنم که همه ما را از برکات این ماه برخوردار بفرماید و با لطف و عنایت خود و با ایجاد همدلی و مهربانی در میان همه ما امکان استفاده بهتر و توفیق بهره‌برداری بیشتر از امکانات موجود را برای پیشرفت کشور، برای حفظ عظمت نظام و برخورداری مردم، عنایت بفرماید و ان شاء الله از هر جهت شاهد برکاتی باشیم که بر این ملک و ملت فرو خواهد بارید.

با اجازه‌تان برای اینکه خیلی وقت شما عزیزان را نگیرم، صحبت‌های خودم را از روی نوشته بیان می‌کنم و لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ را به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌کنم.

بسم الله الرحمن الرحيم

خداوند بزرگ را سپاس می‌گویم که توفیق عنایت کرد تا در این ایام مبارک، لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ را تقدیم مجلس شورای اسلامی کنم. با این امید که مایه خیر و برکت برای مردم عزیز و بزرگوارمان باشد. با لطف پروردگار و با همت و تلاش بی‌وقفه کارشناسان و مدیران

سیاستهای دولت در دو سال گذشته بتدریج وضعیت اقتصادی روبه بهبود گذاشته است. بطوریکه پیش بینی می شود امسال ارزش تولید ناخالص داخلی کشور به قیمتهای واقعی، نسبت به سال گذشته، حدود (۳) درصد افزایش داشته باشد.

بودجه سال ۱۳۷۹ هم بلحاظ کمی و هم بلحاظ سیاستهای مورد نظر در تخصیص منابع برای فعالیتهای مختلف از ویژگیهای قابل توجهی برخوردار است که لازم می دانم به مهمترین آنها اشاره کنم:

۱ - اعتبارات عمرانی بودجه عمومی در مجموع از رشدی بالغ بر (۲۰) درصد برخوردار است. در مقایسه با برآورد عملکرد سالجاری اعتبارات عمرانی فصل صنایع بیش از (۳/۵) برابر، معادن بیش از (۲) برابر، کشاورزی بیش از (۱/۶) برابر و راه و ترابری بیش از (۱/۵) برابر در سال آینده منظور شده است. این ارقام و نیز رشدهای قابل توجه اعتبارات عمرانی فصول تحقیقات، آموزش عالی مسکن و عمران شهرها و روستاها نشاندهنده عزم دولت در ایجاد حداکثر رشد اقتصادی در سال آینده است.

شایان ذکر است که براساس سیاستهای برنامه سوم، سرمایه گذارهای دولت در بخشهای نفت و گاز و برق و مخابرات در سال آینده بطور عمده از بودجه عمومی دولت خارج شده و در قالب منابع داخلی شرکتهای ذیربط و بمنظور فراهم آوردن زیربنای مورد نیاز برای تحقق اهداف برنامه لحاظ شده است. همچنین براساس سیاستهای برنامه سوم، بخشی از منابع بودجه عمومی بجای بکارگیری در سرمایه گذاری مستقیم دولتی که ممکن است توسعه تصدیهای غیرضرور دولتی را نیز بدنبال داشته باشد از طریق وجوه اداره شده نزد سیستم بانکی، صرف گسترش سرمایه گذاری بخش غیردولتی خواهد شد.

در سال آینده حداقل یک هزار میلیارد ریال بر این اساس مصرف خواهد شد که در کنار منابع مکمل نظام بانکی و آورده بخش خصوصی، تجربه جدیدی را در حمایت از سرمایه گذارهای غیردولتی شکل خواهد داد تا در آینده در ابعاد وسیعتری اعمال شود. با توجه به سیاستهای پیش بینی شده درخصوص کاستن از تعهدات دولت به نظام بانکی و تقلیل (۱۰) درصد از افزایش سقف مانده تسهیلات تکلیفی، انتظار می رود که در سال آینده بانکها، منابع بیشتری در اختیار بخش غیردولتی قرار دهند.

۲ - دستیابی به سطح بالایی از مشارکت در بازار کار از طریق افزایش فرصتهای مولد شغلی برای جمعیت فعال از محورهای اصلی برنامه های دولت برای افزایش ظرفیت توسعه اقتصادی در بلندمدت است. افزایش فرصتهای شغلی نه تنها به بهبود توزیع درآمدها کمک می کند، بلکه بهترین راه خروج از فقر و بهره مندی خانوارها از منافع

دولت و نیز دقت و پشتکار شما نمایندگان محترم برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مراحل تهیه، تدوین، بررسی و تصویب را پشت سر گذاشته است تا ان شاء الله بعنوان سند راهنمای اداره کشور طی پنج سال آینده در اختیار دولت قرار گیرد. هرچند پاره ای از تغییرهای پدید آمده در لایحه برنامه دستیابی به اهداف کمی مورد نظر را با مشکل مواجه خواهد کرد ولی از آنجا که مبنای تنظیم اهداف اصلی برنامه، آرمانها و واقعیتها و ضرورتها بوده است که بدون تردید مورد توافق شما خواهران و برادران نیز قرار دارد، دولت همه سعی خود را برای تحقق آن اهداف مبذول خواهد داشت.

وجه بارز برنامه سوم عبارت است از اصلاحات گسترده و عمیق ساختاری در جهت کاهش قابل توجه حجم تصدیهای دولت، حذف تعداد زیادی از انحصارات، تقویت نقش حاکمیتی دولت، توسعه بخش غیردولتی، ایجاد تحول در ساز و کار بازرگانی خارجی و موارد متعدد دیگر که اینجانب به تفصیل در هنگام تقدیم لایحه برنامه سوم به مجلس شورای اسلامی به آنها اشاره کردم.

جهت گیری دولت در تنظیم مواد برنامه سوم معطوف به ارائه ساختاری منسجم از سیاستها در جهت حصول به حداکثر رشد اقتصادی و کاهش تورم و مهار بیکاری در محدوده امکانات و منابع قابل حصول بود. مسلماً حرکت به سمت تحقق این اهداف نیازمند همدلی و وجود عزم ملی و همراهی همه قوای کشور است که تصویب بودجه سال ۱۳۷۹ از جمله قدمهای اجرایی مؤثر در این مسیر محسوب می شود.

سعی دولت بر این بوده است که در تنظیم لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ خطوط اصلی سیاستهای برنامه سوم را لحاظ کند. هرچند تحقق کامل این امر بدلیل محدودیت زمان و عدم ابلاغ متن نهایی قانون برنامه مقدور نبوده است ولی تلاش شده است تا این انطباق در حداکثر ممکن حاصل شود و همه احکام برنامه سوم در حد توان مالی کشور و فرصتی که برای تنظیم لایحه بودجه در اختیار بوده است مورد توجه قرار گیرد.

نمایندگان محترم استحضار دارند که رشد اقتصاد کشور بعلت کاهش درآمدهای ارزی، در سالهای ۱۳۷۶ و ۱۳۷۷ و نیز زمینه هایی که از اواسط سال ۱۳۷۵ ظاهر گردیده بود دچار کندی شد، با این حال علی رغم کاهش قابل توجه درآمدهای دولت، اقدامهایی که در جهت اصلاح امور مالی و صرفه جویی در مخارج دولت از یکطرف و سیاستهای تشویقی برای توسعه صادرات غیرنفتی و سرمایه گذاری در بخشهای اقتصادی از طرف دیگر انجام شد از عمیق تر شدن رکود اقتصادی و یا رشد بی رویه تورم جلوگیری کرد. خوشبختانه از میانه سالجاری با ثبات نسبی بازارهای بین المللی نفت و ظاهر شدن تأثیر

حاصل از پیشرفتهای اقتصادی، اجتماعی کشور است و بهمین دلیل برنامه سوم توسعه حول محور ایجاد فرصتهای شغلی مورد نیاز برای کاهش نرخ بیکاری تنظیم شده است.

در بودجه سال ۱۳۷۹ اجرای طرحهای ویژه اشتغالزا در اولویت قرار گرفته است و مشوقهای لازم برای حمایت از سرمایه‌گذاری در صنایع کوچک و گروههای کار آفرین بصورت شرکتهای تعاونی و یا خویش‌فرما به ایجاد مؤسسات اقتصادی و فرصتهای شغلی همت می‌گمارند پیش‌بینی شده است. برای نمونه در بند «ج» تبصره (۳) لایحه بودجه سهم بخشهای تعاونی و خصوصی از افزایش سقف مانده تسهیلات تکلیفی بانکها در سال ۱۳۷۹، (۷۰) درصد در نظر گرفته شده است و حداقل (۶۰) درصد سهم بخشهای تعاونی و خصوصی برای اعطای تسهیلات با هدف اشتغالزایی براساس شاخص‌های جمعیت، بیکاری، مهاجرت، استعدادها و ظرفیتهای هر استان توزیع خواهد شد تا از طریق بانکهای عامل در اختیار متقاضیان قرار گیرد.

همچنین در تبصره (۱۱) لایحه بودجه بمنظور تأمین منابع مالی مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری در زمینه‌های اشتغالزا به دستگاههای اجرایی اجازه داده شده است تا اعتبارات پیش‌بینی شده را بصورت وجوه اداره شده در اختیار بانکهای عامل و مؤسسات ذیربط قرار دهند.

۳- یکی از سیاستهای مهم مالی در برنامه سوم توسعه، حرکت در جهت ایجاد عدم تمرکز و گسترش نقش استانها در فرآیند اجرای برنامه و بودجه‌های سالانه است. درآمدهای استانی سال ۱۳۷۹ حدود (۱۰) هزار میلیارد ریال برآورد شده است که نسبت به رقم مشابه سال ۱۳۷۸ از رشدی معادل (۲۰) درصد برخوردار است. در این زمینه با سازوکار تشویقی که در تبصره (۴۵) لایحه بودجه پیش‌بینی شده است امید می‌رود سیاست یاد شده در سال آینده با موفقیت بیشتری روبرو شود.

کوشش در جهت تمرکززدایی بیشتر، با اجرای آن دسته از طرحهای عمرانی که خدمات اساسی اجتماعی و زیربنایی مورد نیاز در مناطق مختلف را تأمین می‌کنند و ایجاد تعادل بین مناطق مختلف کشور با هدف بسط عدالت اجتماعی، مشخصه بودجه عمرانی استانی سال ۱۳۷۹ است. توزیع اعتبارات استانی سال ۱۳۷۹ با استفاده از الگوی جدیدی انجام گرفته است که با بهره‌گیری از شاخصهای متنوع و در نظر گرفتن کمبودهای هر استان در هر فعالیت عمرانی، امکانات توسعه آن فعالیت در استان و هدفهای برنامه توسعه، تلفیق شده و سهم اعتباری استانها بدست آمده است که این سهم توسط خود استان و با تصویب کمیته‌های برنامه‌ریزی بین فصول مختلف توزیع می‌شود.

بودجه عمرانی استانی در سال ۱۳۷۹ معادل (۴) هزار و (۱۲) میلیارد ریال برآورد شده است که نسبت به پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۷۸ از رشد (۳۳) درصد برخوردار است.

۴- خط مشی کلی دولت در توزیع اعتبارات جاری بودجه سال آتی براساس سیاستهای برنامه سوم و بهبود کیفیت خدمات دستگاههای دولتی، حمایت مؤثرتر از گروههای کم درآمد و بهبود معیشت کارکنان دولت همراه با تأکید بر صرفه‌جویی و محدود نمودن گسترش بخش دولتی است. ساختن جامعه‌ای مبتنی بر ارزشهای اسلامی - انسانی در گرو محو فقر و اطمینان از بهره‌مندی کلیه احاد جامعه از دستاوردهای اقتصادی، اجتماعی و برخورداری خانوارهای کشور از حداقل سطح قابل قبول زندگی است که این امر در کنار بهبود خدمات اجتماعی مانند آموزش و پرورش و بهداشت و درمان و حفظ امنیت و مبارزه با جرایم همراه با توسعه فرهنگی و تحقق آزادیهای مدنی، سیاسی در چارچوب قانون اساسی از مهمترین اولویتهای در تنظیم بودجه جاری سال آینده بوده است.

از افزایش هزینه‌های جاری در سال ۱۳۷۹، (۴) هزار و (۸۵۰) میلیارد ریال مربوط به اعتباراتی است که برای بهبود کیفیت ارائه خدمات دولتی با اولویت در اختیار فصول مربوط به اعمال حاکمیت و تصدیهای اجتماعی قرار خواهد گرفت. معادل (۲) هزار و (۱۲۲) میلیارد ریال نیز مربوط به پرداخت یارانه مستقیم به گروههای محروم و آسیب‌پذیر جامعه می‌شود. ما اگر ان‌شاءالله به لطف خداوند بتوانیم در این تجربه موفق بشویم یک مشکل مهمی را در آینده می‌توانیم از سر راه اقتصاد و جامعه‌مان برداریم و آن دادن یارانه مستقیم است که ما وجوهی که از محل افزایش خدمات و کالاهای دولتی بخصوص انرژی در نظر گرفته‌ایم با همان اصلی که در طرح ساماندهی اقتصادی داشتیم و در برنامه سوم هم آمد که باید در مقابل این افزایش روشها و راه‌کارهای جبرانی پیدا کنیم بخشی از این اضافه درآمد حالا بخش عمده آن که در اختیار خود دستگاههای متصدی انرژی قرار می‌گیرد که از بودجه عمومی به این صورت خارج بشوند، بخشی از آن هم برای دادن یارانه مستقیم که همین (۲) هزار و (۱۲۲) میلیارد ریال است، بخشی هم برای کارهای اشتغالزا و اینطور جریان است که یک بررسی شده، طرحی هم آورده شده است که فکر می‌کنم متجاوز از (۳،۴) میلیون خانوار تحت پوشش قرار می‌گیرند و ان‌شاءالله اگر ما بتوانیم این روش را در مورد کل یارانه‌هایمان بکار بیندیم، اولاً ممکن است رقم یارانه‌ها پایین بیاید، ثانیاً حداقل یارانه‌ای که پرداخت می‌شود در اختیار کسانی قرار خواهد گرفت که واقعاً نیازمند آن هستند، ان‌شاءالله با لطف خداوند و با همت شما عزیزان بتوانیم در این تجربه موفق بشویم.

معادل (۲) هزار و (۱۲۲) میلیارد ریال نیز مربوط به پرداخت یارانه مستقیم به گروههای محروم و آسیب‌پذیر جامعه می‌شود، (۱۳۰۰) میلیارد ریال از افزایش اعتبارات جاری مربوط به پرداخت

یارانه کالاهای اساسی است که جمع اعتبارات پیش‌بینی شده برای این منظور را به رقم (۷) هزار و (۹۵۰) میلیارد ریال می‌رساند.

همچنین در ادامه سیاستهای سالهای اخیر (۲) هزار و (۶۸۰) میلیارد ریال نیز به افزایش ضریب حقوق کارمندان دولت اختصاص یافته است که حدود (۴/۲) درصد از افزایش هزینه‌های اعتبارات جاری را تشکیل می‌دهد. بدین ترتیب رشد سایر هزینه‌های جاری نسبت به سال ۱۳۷۸ به (۸/۸) درصد محدود شده است.

در مجموع براساس خط مشی‌های ذکر شده، در حالیکه اعتبارات جاری امور اقتصادی نسبت به سال ۱۳۷۸ کاهش یافته است، مجموعه اعتبارات جاری امور عمومی، دفاعی و اجتماعی از رشدی در حدود (۳۳) درصد برخوردار بوده است.

۵ - یکی از مهمترین ویژگیهای بودجه سال ۱۳۷۹ اولویت دادن به بخشهای حاکمیتی در عین حفظ توازن کلی بودجه است. لازمه تقویت نقش دولت در فرآیند توسعه، افزایش کارآمدی دولت در ایفای وظایف اصلی آن است و از طرف دیگر رشد مطلوب اقتصادی و افزایش سرمایه‌گذاری، نیازمند محیطی امن در داخل و مطمئن بلحاظ آسیب‌پذیریهای خارجی و نظام قضایی توانمند برای رسیدگی عادلانه و سریع به شکایات و نیز سطحی قابل قبول از کیفیت سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت و دیگر امور حاکمیتی است که شرط لازم برای تحقق آن دادن اولویت در تخصیص منابع مالی است. در نظر گرفتن این اولویت نه تنها دولت را در ارائه خدمات توانمندتر می‌سازد، بلکه مانع ورود دستگاههای حاکمیتی در امور اقتصادی، بمنظور حل مشکلات مالی خود می‌شود. در تحقق این سیاست در سال ۱۳۷۹ اعتبارات فصل اداره امور قضایی (۶۱/۵) درصد، فصل حفظ نظم و امنیت کشور (۵۴/۵) درصد، امور دفاعی (۳۱) درصد، فصل تأمین اجتماعی (۵۰) درصد نسبت به پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۷۸ افزایش یافته است. همچنین رشد اعتبارات جاری فصل آموزش عالی بمیزان (۳۱/۸) درصد و آموزش و پرورش بمیزان (۲۳) درصد بیانگر اهمیت توسعه منابع انسانی در بودجه پیشنهادی است.

با این تذکر که کمبودهای همه ساله‌ای که در آموزش و پرورش بوده در پایه بودجه آن دیده شد و علاوه بر آن (۲۳) درصد بر بودجه آموزش و پرورش افزوده شده است.

۶ - یکی از نوآوریهای بودجه سال ۱۳۷۹ در چارچوب سیاستهای برنامه سوم استقرار نظام پرداخت مستقیم یارانه در کنار نظام موجود می‌باشد. همانگونه که ذکر شد اعتبارات پیش‌بینی شده برای پرداخت یارانه کالاهای اساسی با (۱۹/۶) درصد رشد معادل (۷) هزار و (۹۵۰) میلیارد ریال در سال آتی در نظر گرفته شده است.

ما ضمن آنکه معتقدیم نظام موجود پرداخت یارانه کالاهای اساسی

از ضعفهای قابل توجهی رنج می‌برد به این موضوع نیز پابندیم که جایگزین کردن هرگزین دیگری در این زمینه مشروط به یافتن راههای مناسب برای صیانت از گروههای کم درآمد و ممانعت از وارد شدن لطمه به جامعه است، به همین سبب پرداخت یارانه غیرمستقیم در سال ۱۳۷۹ ادامه خواهد یافت و علاوه بر آن رقمی معادل (۲) هزار و (۱۲۲) میلیارد ریال با هدف پرداخت مستقیم به خانوارهایی که درآمدهای آنها از سطح معینی پایین‌تر است، در لایحه پیش‌بینی شده است. امیدواریم در اجرای این طرح با زیرپوشش قرار دادن حدود (۳/۵) میلیون خانوار، نظام هدفمند پرداخت یارانه را پایه‌گذاری و تدریجاً گسترش دهیم.

گروههایی از حقوق بگیران بخش عمومی، بازنشستگان کشوری و لشکری، ایثارگران، بازنشستگان تأمین اجتماعی، نیازمندان شهری و روستایی، بیمه شدگان تأمین اجتماعی، خویش‌فرمایان شهری و خانوارهای با سرپرست زن کم‌درآمد، مشمول این پرداخت خواهند بود. بدیهی است اجرای موفقیت‌آمیز این طرح نه تنها بمیزان قابل توجهی در تأمین حداقل معیشت گروههای کم‌درآمد و زدودن جلوه‌های خشن فقر مؤثر خواهد بود، بلکه پایه استقرار نظام جامع تأمین اجتماعی را نیز در بعد حمایتی شکل خواهد داد.

۷ - بازار جهانی نفت در سال جاری از شرایط نسبتاً مطلوبی برخوردار است که در صورت تداوم اتحاد و همبستگی کشورهای صادرکننده نفت، در سال آینده نیز می‌تواند استمرار داشته باشد و لذا به احتمال زیاد، متوسط قیمت نفت رقمی بالاتر از رقم منظور شده در لایحه بودجه خواهد بود. براساس سیاست پیش‌بینی شده در تبصره (۲۹) لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ مازاد درآمد ارزی صرف بازپرداخت تعهدات ارزی، بازپرداخت بدهی‌های دولت به صندوقهای بازنشستگی و سازمان تأمین اجتماعی و بانکهای تجاری، پرداخت وجوه اداره شده برای امور تولیدی از طریق بانکهای تخصصی، تقویت سرمایه بانک توسعه صادرات و پرداخت یارانه به مواردی که نرخ ارز اختصاص یافته به آنها در سال آتی بیش از سال جاری است، خواهد شد. بنابراین در صورت افزایش قیمت جهانی نفت نسبت به رقم منظور شده در لایحه بودجه، دولت نه تنها مازاد درآمد را صرف هزینه‌های جاری خویش نخواهد کرد، بلکه درآمدهای حاصله را صرفاً در جهت تقویت بنیه مالی بانکها و صندوقهای بیمه و بازنشستگی و نیز رشد و توسعه تولید و سرمایه‌گذاری هزینه خواهد نمود. بدین ترتیب گامی جدی برای کاستن از وابستگی اقتصاد کشور به درآمدهای نفتی برداشته خواهد شد.

۸ - برقراری انضباط مالی یکی از لوازم اصلی کنترل تورم در نظام اقتصادی ماست. بنابراین کاهش تدریجی نرخ تورم مطابق مسیر

پیش‌بینی شده در برنامه سوم توسعه، مستلزم کنترل هزینه‌های دولت و در نتیجه تنظیم هزینه‌های بخش عمومی متناسب با درآمدهاست. در اولین بودجه‌ای که در چارچوب برنامه سوم توسعه تنظیم کرده‌ایم تلاش شده است تا اساس انضباط مالی دولت پی‌ریزی شود، بطوریکه در پایان برنامه سوم توسعه، مالیه عمومی کشور از سلامت و استحکامی که لازمه ثبات اقتصادی است برخوردار شود.

در بخش درآمدهای عمومی اصلاح ساختار و توسعه پایه مالیاتی و اجرای روشهای کارآمدتر مالیاتی مورد توجه قرار خواهد داشت. تشکیل سازمان مالیاتی کشور همانطور که در برنامه سوم توسعه پیش‌بینی شده است به دولت اجازه خواهد داد اصلاح ساختاری در سیاستهای مالیاتی را پایه‌ریزی کند. در بخش مخارج بودجه عمومی نیز کاهش تعداد تبصره‌های بودجه و ساده‌تر و روشن‌تر کردن ساختار بودجه و نیز رعایت سیاستهای برنامه سوم توسعه در تخصیص اعتبارات جاری و عمرانی مورد تأکید بوده است.

خوشبختانه وضع مالی دولت بتدریج استحکام بیشتری یافته است و این موضوع با بازپرداخت تدریجی بدهی‌های داخلی دولت به نظام بانکی از یکسو و بازپرداخت تعهدات خارجی مطابق برنامه زمانبندی شده از سوی دیگر بخوبی قابل مشاهده است.

سال گذشته علی‌رغم مشکلات شدیدی که کاهش درآمدهای نفت پیش آورد، بازپرداخت تعهدات خارجی بموقع انجام شد و در سال جاری و سال آینده نیز این سیاست ادامه خواهد یافت.

۹- از آنجا که مطابق تصویب مجلس محترم تصمیم‌گیری برای قیمت حاملهای انرژی به بودجه‌های سالانه موکول شده است در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ بمنظور حفظ سازگاری کلیات برنامه پنجساله سوم توسعه و با توجه به ضرورت اصلاح ساختار مصرف انرژی در کشور و جلوگیری از رشد فزاینده مصرف حاملهای انرژی که به افزایش شدت انرژی در کشور و واردات حاملهای انرژی منجر می‌شود، قیمت‌های جدیدی برای حاملهای انرژی پیشنهاد شده است. از محل فروش حاملهای انرژی (۸۲) درصد برای تأمین هزینه‌های جاری و سرمایه‌گذاری بخش برق و گاز و نفت و بقیه برای کمک به گروههای آسیب‌پذیر و کم‌درآمد، اجرای طرحهای اشتغالزا و طرحهای مربوط به بهینه‌سازی مصرف انرژی اختصاص خواهد یافت.

در پایان سخنانم به ارقام عمده بودجه سال ۱۳۷۹ اشاره می‌کنم: بودجه کل کشور در سال ۱۳۷۹ معادل (۳۵۸) هزار و (۷۷۷) میلیارد ریال برآورد شده است، این رقم نسبت به بودجه کل کشور در سال ۱۳۷۸ از رشدی معادل (۲۹/۹) درصد برخوردار است.

معادل (۱۲۵) هزار و (۹۵۳) میلیارد ریال از اعتبارات بودجه کل کشور به بودجه عمومی اختصاص دارد که نسبت به رقم مشابه سال

۱۳۷۸، (۱۴/۸) درصد افزایش را نشان می‌دهد.

بودجه شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانکها با (۳۰/۸) درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۷۸ معادل (۲۳۹) هزار و (۳۸۱) میلیارد ریال برآورد شده است. از این مبلغ (۲۱۲) هزار و (۸۷۲) میلیارد ریال متعلق به شرکتهای دولتی، (۲۱) هزار و (۳۴) میلیارد ریال متعلق به بانکها و (۵) هزار و (۴۷۵) میلیارد ریال برای مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت است.

دریافتهای بودجه دولت در سال ۱۳۷۹ در چارچوب هدفهای کمی برنامه سوم توسعه معادل (۱۱۰) هزار و (۳۹۵) میلیارد ریال برآورد شده است که نسبت به رقم مربوط به پیش‌بینی عملکرد سالجاری از رشدی معادل (۱۶/۱) درصد برخوردار است. از مبلغ مزبور (۳۱) درصد را درآمدهای مالیاتی، (۴۹) درصد را درآمد نفت و (۲۰) درصد را سایر درآمدها تشکیل می‌دهد.

برآورد درآمد نفت با توجه به ملاحظات مربوط به ظرفیت تولید و صدور نفت خام، تحولات بازار جهانی و کنترل نوسانات قیمت نفت هماهنگ با سیاستهای اوپک انجام گرفته است. درآمد نفت پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ حدود (۲۱) درصد نسبت به پیش‌بینی عملکرد سالجاری افزایش یافته است و در ادامه سیاست شفاف نمودن بودجه عمومی درآمد حاصل از فروش ارز نیز در درآمد نفت منظور گردیده است.

پرداختهای بودجه عمومی در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ معادل (۱۱۰) هزار و (۳۹۵) میلیارد ریال برآورد شده است که از این مبلغ (۷۳) درصد را هزینه‌های جاری، (۲۲) درصد را هزینه‌های عمرانی و (۵) درصد را دیون و تعهدات تشکیل می‌دهد.

هزینه‌های جاری معادل (۸۰) هزار و (۸۴۹) میلیارد ریال برآورد شده است که نسبت به پیش‌بینی عملکرد سالجاری از رشدی حدود (۲۶/۳) درصد برخوردار است.

هزینه‌های عمرانی در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ معادل (۲۴) هزار و (۶۷۰) میلیارد ریال برآورد شده است که بدون در نظر گرفتن هزینه‌های انجام شده از محل عوارض سوخت و برق و مخابرات که در سال ۱۳۷۹ از بودجه عمومی حذف شده است، معادل (۲۰) درصد افزایش خواهد داشت.

نمایندگان محترم، خواهران و برادران عزیز! دولت تلاش کرده است تا بودجه‌ای متوازن و متعادل و متناسب با امکانات کشور را که بتواند بطور نسبی پاسخگوی نیازهای فراوان بخشهای مختلف باشد به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند.

امیدوارم نمایندگان محترم با دلسوزی و تعهد، لایحه عرضه شده توسط دولت را مورد بررسی قرار دهند و نقاط قوت آن را تأیید و موارد

مجازات اسلامی با دلایل ذیل ما مخالفت داشتیم یکی اینکه واقعه ما در مسأله قانونگذاری آن جامع‌نگری را باید داشته باشیم، اگر چند نفر جاهل یا شرور و سارق حرکتی را انجام دادند آن را نباید ملاک قرار بدهیم که بحث سارق یا شرارت، حکم آن در قانون کاملاً بیان شده است.

واقعه ما در این موارد وقتی دقت می‌کنیم کمبود قانون نداشتیم که می‌بینیم در همین قانون مجازات اسلامی در مواد (۶۱۷ تا ۶۲۱) تمام ریز مواردی که امکان دارد در تجاوزها تحقق بکند آمده است. در ماده (۶۱۷) هرکس بوسیله چاقو و یا هر نوع اسلحه دیگر تظاهر یا قدرت‌نمایی کند یا آن را وسیله مزاحمت یا تهدید اشخاص قرار دهد یا با کسی گلاویز شود همه اینها بیان شده و تمام اینها در قانون آمده.

نکته سوم اینکه واقعاً کشورهای خارجی هم با مهاجمان به ایرانیان اینگونه رفتار می‌کنند؟ یا برخوردهای موهنی که آنها دارند حتی با مسئولین ما و یا قتل دیپلماتها را ما در بعضی از کشورها شاهدیم یا برخورد زشتی که پلیس آمریکا بارها با عزیزان و مسئولین کشور ما حتی اساتید دانشگاه یا ورزشکاران یا از همین مجلس با مرحوم حسینی شاهرودی که منجر به شهادت او شد، می‌بینیم که اینگونه برخورد می‌کنند.

نکته چهارم اینکه این نوعی تبعیض بنظر می‌رسد خلاف بند (۹) اصل سوم قانون اساسی است که رفع تبعیض را اعلام می‌کند و همچنین اصل (۲۰ و ۱۹) که همه را بعنوان مساوی در برابر قانون اعلام می‌کند بنظر می‌رسد مخالف با این اصول باشد.

نکته پنجم اینکه واقعه اگر به قاضی ما در خود کشور تهاجم بکنند تشدید مجازات داریم و یا اینکه نه، برای قاضی هم حکم مساوی با افراد دیگر داریم؟ حتی بسیجی دانشجوی نامی از منکر را چندین بار در تهران و شیراز کشته‌اند چه تشدید مجازاتی یا برخوردی داشته‌ایم که دانشجوی عزیز شهید محبی را هم دیروز شاهد آن بودیم؟

نکته ششم اینکه تشدید مجازات وقتی کاربرد دارد که مجازات فعلی کافی نباشد، ولی شما در قانون حداقل و حداکثر دارید و قاضی دستش باز است، کیفیات مشدده را می‌تواند مورد حکم قرار بدهد.

نکته هفتم انعکاس بیرونی اینگونه احکام بنظر می‌رسد که چراغ سبز به بیگانه و نوعی امتیاز قضایی و تداعی کاپیتولاسیون باشد. اما گاهی از اوقات برادران استدلال می‌کردند به «اکرم الضیف»، بنظر می‌رسد میهمان‌نوازی ایرانیان زبانزد خاص و عام جهانیان است، ولی این تعبیر شاید مربوط به امور شخصی است و احترام شما به میهمانی که بر شما وارد می‌شود، اینجا جای «اما أخ لک فی الدین و اما نظیر لک فی الخلق» است، اینجا جای «اعدلوا» است که «هو اقرب للتقوی» و عدالت چه چیزی را اقتضاء می‌کند؟ والا فردا افراد لایالی بنام گردشگر

ضعف آن را بگونه‌ای برطرف کنند که مردم شریف ما نتیجه اجرای این بودجه را در بهبود وضعیت اقتصادی کشور بطور ملموس مشاهده کنند. «و آخر دعوانا عن الحمد لله رب العالمین» والسلام علیکم ورحمة الله و برکاته (حضر صلوات فرستادند)

رئیس - با تشکر از ریاست محترم جمهوری جناب آقای خاتمی که پس از تقدیم به وقت لایحه برنامه سوم توسعه به مجلس شورای اسلامی و بررسی و تصویب آن در مجلس شورای اسلامی بلافاصله لایحه بودجه اولین سال برنامه سوم را مبتنی بر سیاستهای کلی برنامه سوم تقدیم مجلس شورای اسلامی نمودند. امید است مجلس نیز بتواند همانند همیشه با همکاری کارشناسان محترم دولت با بررسی دقیق و کارشناسانه و با توجه به سیاستهای کلان برنامه، لایحه بودجه را تصویب و بموقع جهت اجراء تقدیم دولت محترم نماید تا دولت هم بتواند بموقع آیین‌نامه اجرایی لایحه بودجه را تهیه و تصویب کند که ان‌شاءالله دستگاههای اجرایی هم در سال ۷۹ با مشکل روبرو نشوند. با تشکر مجدد از ایشان و سایر اعضای محترم هیأت دولت.

ما جلسه را یکربع تنفس می‌دهیم و بلافاصله تشریف می‌آورید که ادامه بحث را داشته باشیم.

(جلسه ساعت ۹/۵۵ بعنوان تنفس تعطیل و مجدداً ساعت ۱۰/۲۳ به ریاست آقای علی اکبر ناطق‌نوری تشکیل گردید)

۶- رد طرح یک فوریتی الحاق یک تبصره به ذیل ماده (۶۲۱) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ بعنوان تشدید مجازات متعرضین به جهانگردان

رئیس - بسم الله الرحمن الرحیم

جلسه برای ادامه مذاکرات رسمی است، بحث را ادامه می‌دهیم. تا آن ساعت مقرر و معین برای طرح دوفوریتی باشد، موافقین و مخالفین را دعوت کنید. بحث قبلی مان ادامه پیدا کند وقتی که طبق آیین‌نامه برای دوفوریت پیش می‌آید آن را بتوانیم طرح کنیم.

منشی (موالی‌زاده) - ادامه رسیدگی به گزارش کمیسیون امور قضایی و حقوقی در مورد طرح الحاق یک تبصره به ذیل ماده (۶۲۱) قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۵.

رئیس - مخالف را دعوت بفرمایید.

یکی از نمایندگان - قانون انتخابات است؟

رئیس - قانون انتخابات الان نیست، اجازه بفرمایید. الحاق یک تبصره به ذیل ماده (۶۲۱) قانون مجازات اسلامی است. آقای ایرانی بفرمایید.

حسین ایرانی - بسم الله الرحمن الرحیم

در رابطه با این طرح الحاق یک تبصره به ذیل ماده (۶۲۱) قانون

می آیند و اهانت به عقیده و سنن ملی ما می کنند و گاهی هم مرتکب منکرات ظاهری هم می شوند به بهانه «اکرم الضیف» ما با آنها هیچ برخوردی نداشته باشیم.

نکته آخر اگر واقمش حساب جلب دلار است ما نگذاریم برای اینکه دلار و ارز بهتر و بیشتری را بخواهیم جذب بکنیم. اگر سخن این است ما دلارها را نگذاریم با سفرهای مختلف، بیجا و غیرضروری، حتی افرادی که دهها بار سفر به مکه و غیره کرده اند اینها را بیایم یک حساب برای آنها قائل شویم و نگذاریم دلارها خارج شود، یا سرمایه گذارانی که از ایران حتی اخیراً در سالهای اخیر چیزی نزدیک به (۲) میلیارد سرمایه گذاری در خارج دارند می کنند از اینها جلوگیری کنیم و نگذاریم ارز از کشور خارج شود.

در نهایت شما امنیت لازم را ایجاد بکنید و فرهنگ لازم را بدهید شاید ما نیاز به قانون جدید نداشته باشیم. والسلام علیکم ورحمة الله منشی (موالی زاده) - موافق بعدی جناب آقای یوسف نژاد هستند، بفرمایید.

علی اصغر یوسف نژاد - بسم الله الرحمن الرحیم

در مورد طرح الحاق یک تبصره به ذیل ماده (۶۲۱) قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۷۵ بعنوان تشدید مجازات متعرضین به جهانگردان، نکاتی را همکار محترم اشاره کردند. من از چند دید به این قضیه می پردازم.

یکی از بُعد مالی و درآمدهای ارزی است. در لایحه برنامه سوم که مصوبه همین مجلس است حدود (۴۰) میلیارد دلار قرار است از صادرات غیرنفتی، دولت درآمد داشته باشد و یکی از کدهای درآمد ارزی هم مربوط به ورود جهانگردان و سیاحان است. وضعیتی که در دنیا وجود دارد سالانه میلیاردها دلار بعنوان منابع ارزی کشورها مطرح است و خیلی از کشورها در دنیا پایه و اتکاء منابع درآمدی شان به همین ورود جهانگردان، سیاحان و مسایل مربوط به این قبیل است. ما برای اینکه زمینه های اجرایی لایحه برنامه سوم را فراهم بکنیم لازم است که بستر سازی کنیم، لازم است که قوانین و مقررات و شرایطی را فراهم کنیم که بتوانیم مواد و مفاد لایحه برنامه سوم را محقق بکنیم. (بعنوان یک نکته) باید برای افرادی که می خواهند وارد کشور بشوند ایجاد انگیزه بکنیم، این از بُعد مالی و اقتصادی.

اما نکته دیگر از نظر سیاسی و اجتماعی است. ما برای جهانگردان لازم است که امنیت ایجاد بکنیم، امنیتی که به اتکای قانون باشد. قانونی که وجود داشت از ماده (۶۱۷ تا ۶۲۱) درست، همکار محترم اشاره کردند، موادی را، مجازاتی را و مسایلی را در رابطه با جهانگردان اعلام کرده، ولی بنظر می رسد که کفایت نمی کند. به همین دلیل این طرح ارائه شده و بر همین مبناء چون مجازاتی که در آن مواد (۶۱۷ تا

(۶۲۱) در نظر گرفته شده کم است تقاضا شده است که مجازات تشدید بشود و حداکثر آن گرفته شود.

نکته دیگر ناامنی است که از طرف غرب برای کشور ما برای جهانگردان عنوان شده، بخصوص در ماههای اخیر که واقعاً برای جهانگردانی که وارد ایران شده اند مشکلاتی ایجاد شده.

نکته دیگر این است که اگر کسی با مجوز رسمی و با اجازه مقامات صالحه وارد این کشور می شود، کسی که رسماً توسط دولت مجوز ورود به کشور را دارد، آیا تعرض به این افراد و اشخاص و به جهانگردان، نوعی تعرض به قانون مملکت نیست؟ نوعی بی توجهی به قوانین و مقررات قضایی نیست؟ بنابراین لازم است که بعنوان یک نکته روی این قضیه برای تشدید مجازات تأکید شود و با مباشرین، آمرین و مسببین آن برخورد بشود. نکته ای که در این طرح وجود دارد همین است که ما برای کسانی که آمر و مسبب هستند، مباشر در تعرض به جهانگردان هستند حداکثر مجازات را در نظر بگیریم.

حوادث چندماه اخیر باعث شده که ورود بسیاری از افراد از جانب دیگر کشورها، از جانب کشور خودشان به ایران ممنوع شود و این باعث کاهش درآمد ارزی مورد توجه در قوانین بودجه و در برنامه دولت بوده که خوب، این یک نکته نقضی است که باعث کاهش شدید درآمدهای ارزی شده.

نکته بعدی این است که در شیلی در پنجم مهرماه در سیزدهمین اجلاس مجمع عمومی سازمان جهانگردی بیش از (۱۸۰) کشور حضور داشتند. قرار شد که در سال ۲۰۰۶ این اجلاس در ایران برگزار شود، بعنوان یک کشوری که تقاضای میزبانی داشت، علی رغم اینکه دیگر کشورها متقاضی بوده اند، ایران انتخاب شده. بعنوان یک اصل برای پذیرایی، برای مشارکت این کشورهایی که عضو اجلاس مجمع عمومی سازمان جهانگردی هستند لازم است که مجلس محترم حداقل بعنوان یک حرکت سمبلیک برای حمایت از جهانگردی در ایران این تشدید مجازات را مدنظر قرار بدهد.

همکار محترم اشاره کردند که مصداقها نباید باعث تصویب یک قانونی آنها جامع باشد و در فرمایشات خودشان به بعضی از مصداقها اشاره کردند، ولی نتوانستند و شاید آن مصداقها نتوانسته بعنوان یک مبنای کارشناسی، اصل قضیه عدم طرح این قضیه در مجلس را زیر سؤال ببرد و منکر شود. بله، خیلی از مسایل و موارد ممکن است اتفاق بیفتد، انعکاس بیرونی این حکمی که داده می شود ممکن است بعنوان یک نقص باشد و شاید بعنوان یک امتیاز باشد، ولی باتوجه به اینکه وجهه قانونی پیدا می کند در کل، پیامدهای مثبت و مؤثری خواهد داشت می تواند بعنوان یک طرح کلی در کل برای این نظام، برای این مملکت، برای درآمدهای ارزی، برای اجراء سالم و مفید

مفاد برنامه سوم و قانون بودجه‌ای که در آینده‌ای خیلی نزدیک در مجلس مطرح خواهد شد یک مبنای مناسبی برای تحقق آن باشد. من فکر می‌کنم این حداقل انتظار دولت از مجلس است و حداقل تکلیف و وظیفه‌ای است که مجلس در قبال این طرح دارد و باید وظیفه خودش را انجام بدهد و از این شرایط و وضعیت دفاع کند و امنیت و قانون و مقررات و انگیزه را مدنظر قرار بدهد. با ایجاد انگیزه در جهانگردان، با ایجاد امنیت و شرایط مناسب برای ورود جهانگردان و با استفاده از قوانین و مقررات از افرادی که بصورت قانونی و با اجازه مقامات صالحه وارد این کشور می‌شوند دفاع بکند که این طرح و تصویب این طرح، خود نوعی کمک به اجرای قانون و توجه قانون و جلوگیری و ممانعت از برخورد با قانون خواهد بود. بنابراین من خواهش می‌کنم به این طرح رأی بدهید و از امنیت و شرایط مناسبی که برای وجهه جهانگردی در ایران بوجود می‌آید دفاع بکنید.

رئیس - متشکر، مخالف بعد را دعوت بفرمایید.

منشی (موالی‌زاده) - مخالف بعدی آقای معلمی هستند، بفرمایید.

علی معلمی - بسم الله الرحمن الرحيم

همکاران عزیز، برادران و خواهران! جداً جای تأسف است اینطور صحبت کردن که ما نیاز به ارز داریم، باید برای جهانگردان زمینه ایجاد کنیم تا درآمد ارزی مان بالا برود. من بعنوان احدی از نمایندگان حقاً متأسفم از اینگونه تعبیرات، بخاطر اینکه اگر فقیریم، فقیر آبرومند باشیم، فقیر عزیز باشیم! مگر قانون تأمین امنیت ما چه مشکلی دارد، امنیت باید برای همه باشد، هم برای شهروند و هم برای جهانگرد. در هر کشوری ممکن است گاهی برای شهروندان ناامنی پیش بیاید، در هر کشور بظاهر متمدن و مترقی دنیا هم ممکن است گاهی برای جهانگرد و توریست هم ناامنی ایجاد بشود. چرا اینگونه انفعالی برخورد کنیم؟ اگر واقعاً قانون ما، قانون مجازات اسلامی ما در ارتباط با آدم‌ربایی ضعف دارد بیاییم بصورت کلی مطرح کنیم آدم‌ربایی، ایجاد مزاحمت برای نوامیس مردم اصم از شهروند و خارجی. اینکه ما بیاییم برای جهانگردان در صورتیکه ناامنی برای آنها ایجاد شده، اشد مجازات را در نظر بگیریم آیا این خود نوعی اظهار ضعف و خودباختگی نیست؟ واقعاً جای تأسف دارد، چرا بین شهروند ایرانی مسلمان و خارجی فرق بگذاریم؟ همه باید امنیت داشته باشند، هر کسی که با امنیت شهروند و امنیت جهانگرد مقابله کرد باید مجازات شود، مجازات هرچه که هست باید یکسان اعمال شود، مگر ایرانیان جهانگرد در خارج از ایران گاهی امنیت آنها بخطر نیفتاد؟ مگر در کشورهای بظاهر پیشرفته برای جهانگردان همه جا امنیت است؟ اگر یکجا ناامنی پیش آمده، آنجا مجلس آن کشور می‌آید اشد مجازات را درخواست می‌کند؟ اگر یکی، دو حادثه ناگوار پیش آمده است که بصورت طبیعی در هر کشوری خواهد

بود چرا اینگونه ابراز کنیم که سوژه‌ای برای دشمنان اسلام و ایران اسلامی باشد که در ایران امنیت وجود ندارد؟ بحمدالله قانون مجازات اسلامی، قانون بسیار شفاف و روشن در ارتباط با ایجاد مزاحمتها چه برای ایرانی، چه برای غیرایرانی است. برای تأمین امنیت همه‌جا باید حساسیت بخرج بدهیم، نه تنها برای جهانگردی! این نوعی اهانت به دستگاه قانونگذاری و قضایی مملکت و به ملت بزرگوار ایران است. ما میهماندوست هستیم، اگر میهماندوست هستیم معنایش این است که اینطور باید قانون وضع کنیم؟ معنای میهماندوستی... بحمدالله در طول تاریخ ایرانیان با فرهنگ مترقی اسلامی، ادب و انسانیتشان را نشان داده‌اند. اگر با انگیزه سیاسی، آنهم شاید واقعاً عوامل قدرتهای استکباری برای ایجاد سوژه‌های تبلیغاتی علیه ما بودند یکی، دو مورد ناامنی مثلاً برای جهانگردی ایجاد کرده‌اند، انگیزه‌های سیاسی در کار بوده، نیازی به تصویب اینگونه قانون ندارد.

بنابراین بنده هم مخالف هستم و خواهشم این است واقعاً دورانیشی داشته باشیم. اگر واقعاً قانون مجازات ما در برخورد با آدم‌ربایی و ایجاد مزاحمتها ضعیفی دارد، بموقع دستگاه مربوطه یا نمایندگان محترم طرحی را ارائه کنند و یا لایحه‌ای بیاید و آن ضعفها جبران بشود. فرقی بین شهروند و جهانگرد نباشد، جهانگرد هم مثل شهروند ایرانی احترام و امنیت داشته باشد. والسلام علیکم ورحمة الله
رئیس - متشکر، موافق بعدی را دعوت کنید.

منشی (موالی‌زاده) - موافق بعدی سرکار خانم صدیقی هستند، بفرمایید.

مرضیه صدیقی - بسم الله الرحمن الرحيم

من توجه نمایندگان محترمی را که مخالف این طرح صحبت فرمودند بشرایط موجود کشورمان جلب می‌کنم. برادران درست فرمودند بهرحال ما قوانینی داریم، سیستمی داریم که جریان دارد و خودمان را با کشورهای دیگر مقایسه می‌کنیم که ببینیم آیا آنها این قوانینشان را حسب نیازهای روزشان به این صورت عوض می‌کنند یا نه. ولی برادران بزرگوار دقت بفرمایید که ما شرایطی را داریم طی می‌کنیم که (۲۰) سال تبلیغات مسموم دنیای غرب را در مورد خودمان پشت سر گذاشته‌ایم، (۲۰) سال است که اذهان عمومی در دنیای بین‌الملل در مورد ما طور دیگری فکر می‌کنند و ما الان که میزبان جهانگردان کشورهای دیگر هستیم در شرایطی است که با تردید دنیا مواجه هستیم و این می‌طلبد که یک بازنگری به مسایل روزمان داشته باشیم و شرایط روز را در تصمیم‌گیریهایمان لحاظ کنیم.

یک نکته دیگر را عرض کنم، ببینید! قوانینی را که ما در مجلس محترم تصویب می‌کنیم دو وجه یا دو بُعد می‌تواند داشته باشد. یک بُعد آن به بُعد اجرایی برمی‌گردد و در واقع اصلاح امور است که

فرمایش شما تا حدی ممکن است صحیح باشد که در اصلاح امور ما قوانین داریم، بالاخره در سیستم جاری مملکت اگر اتفاقی بیفتد طبق همین قوانین مسایلش باید حل و فصل شود، ولی یک وجه یا یک بُعد دیگر هم ما در قانونگذاری داریم و آنهم بُعد اثرگذاری فرهنگی آن است، اثرگذاری فضا سازی فکری آن است، چه در عرصه ملی و چه در عرصه بین المللی که در این رابطه در این طرح موجود این بُعد دوم اثرش بسیار پُررنگتر و مهمتر از بُعد اول است. ما در این بُعد یعنی اثرگذاری فکری می خواهیم یک ذهنیتی که در (۲۰) سال در مردم دنیا با تبلیغات منفی ایجاد شده و ما فرصت و تربیون لازم را برای اصلاح آن نداشتیم الان که با توسعه صنعت توریسم در مملکتان می خواهیم این ذهنیتها را اصلاح کنیم، هرگونه زمینه‌ای که ممکن است این ذهنیتها را مخدوش کند از بین ببریم.

نکته بعدی این است که ما باید این واقعیت را بپذیریم که یک رکن اصلی اقتصادی در مملکت ما برای رهاشدن از اقتصاد نفت، مسأله گسترش صنعت جهانگردی است. این مسأله و این واقعیت را باید بپذیریم، در برنامه پنجساله و در سیاستهای دولت محترم این را پذیرفته‌ایم، در اذهان عمومی هم باید این مسأله جای خودش را باز کند، منتها این مسأله هم در دو زمینه کار می‌طلبد. یک زمینه‌اش این است که مملکت خودش را برای این میزبانی از لحاظ فضاهای لازم، قوانین و نرم افزارهای لازم آماده کند و دوم اینکه این فضای امن را در اذهان بین الملل ایجاد بکند که کشور جمهوری اسلامی یک فضای امن برای آمدن جهانگردان است.

یک نکته‌ای را برادرمان آقای یوسف نژاد اشاره فرمودند که در این رابطه فقط اشاره کنیم به یک اثر کوچکی که طرح این قانون و تصویب یک فوریت آن در دنیای بین الملل داشت و آنهم اجلاس شیلی بود که در اجلاس شیلی که اخیراً برگزار شد ایران درخواست کرده بود که میزبان اجلاس جهانی سال ۲۰۰۱ برای جهانگردی باشد و در کنار ایران، اسرائیل نیز همین مسأله را درخواست کرده بود و هیأت رئیسه این اجلاس با استناد به این مسأله که ایران با طرح این قانون در مجلس خود بعنوان یک پیشتاز برای جا انداختن اخلاق جهانگردی مطرح شده و حتی از بسیاری از کشورها در توسعه اخلاق جهانگردی پیشی گرفته است این بعنوان یک امتیاز بسیار بالا در اذهان بین الملل مطرح شد و کشور جمهوری اسلامی ایران را بعنوان میزبان سال ۲۰۰۱ برگزیدند. خوب، برادران و خواهران محترم باید اثر این تصمیم‌گیری و اهمیت آن را در دنیای بین الملل ببینند چقدر بالا و زیاد است و این همان بُعد دوم اثرگذاری تصمیمات ما در مجلس محترم است.

مسأله بعدی این مسأله است، برادران مقایسه می‌کنند که خوب، تعرض به خیلی‌ها انجام می‌شود، فرمایش آنان درست، ولی تعرض به

یک جهانگرد در شرایط کنونی مملکت ما تعرض به یک فرد نیست، در واقع تعرض به منافع ملی کشور است، تعرض به وضعیت اقتصادی کشور است، تعرض به ثبات سیاسی مملکت و نهایتاً منجر به نداشتن امنیت ملی می‌شود و ما امنیت ملی را لازمه توسعه صنعت جهانگردی در مملکتان می‌دانیم و این مسأله چون صدمه به امنیت ملی مملکت می‌زند اهمیت آن از خدشه‌دار کردن یا تعرض کردن صرفاً به یک فرد فراتر می‌رود و مسأله ملی پیدا می‌کند و مسأله مهمی می‌شود که ما باید به آن توجه لازم را داشته باشیم.

من چند نمونه را عرض می‌کنم که در یکی، دو سال اخیر تعرضاتی که ولو کوچک بوده و بعد هم رسیدگی شده، ولی ببینیم که در آمار و ارقام ورود جهانگردان به ایران چقدر تأثیر منفی داشته و از آنطرف هم توجه نمایندگان محترم را جلب کنم که سیاستهای جهانگردی کشور جمهوری اسلامی ایران برای توسعه جهانگردان فرهنگی است، کشور ما یک کشور فرهنگی است، افرادی که برای لابی‌گری و مفساد به جهانگردی می‌پردازند کشورهای دیگر را انتخاب می‌کنند که محور جهانگردی آنها مسایل دیگر است، مسایلی که در حیطه سیاستهای ما نمی‌گنجد، ولی توریست و یا جهانگردی که به جمهوری اسلامی ایران سفر می‌کند عمدتاً هدفش، هدف فرهنگی است، هدف دیدن اماکن تاریخی و دیدنی این کشور است و آشنا شدن با فرهنگ ماست و عمدتاً اینگونه جهانگردان هستند که وارد مملکت می‌شوند و باز هم اشاره می‌کنم ما باید به سمت ایجاد یک فضای امن برای پاک کردن اذهان بین الملل حرکت کنیم و این قانون بیشترین اثر خودش را ان شاء الله در آن زمینه خواهد داشت و بابتی برای برنامه‌ریزی برای توسعه صنعت جهانگردی در کشور جمهوری اسلامی ایران باشد. من خواهش می‌کنم ان شاء الله به این طرح رأی مثبت بفرمایید، اگر نقطه نظراتی در مورد خود اصلاح قانون هست ان شاء الله در شور دوم در خدمت نمایندگان محترم هستیم. والسلام علیکم ورحمة الله

۷- تذکر آیین‌نامه‌ای آقای علیرضا غنی‌زاده

نماینده محترم ارومیه

غنی‌زاده - تذکر آیین‌نامه‌ای دارم.

رئیس - آقای غنی‌زاده بفرمایید.

علیرضا غنی‌زاده - بسم الله الرحمن الرحیم

ماده (۹۱)، حاج آقا خلیلی ببخشید! خواستم فقط تذکر عرض کنم. ما روز یکشنبه راجع به طرح عفو عمومی، یک فوریت طرح را تقدیم هیأت رئیسه محترم کردیم و همان روز قرار شد مطرح بشود، من می‌ترسم امروز هم آخر وقت برسد باز هم این مطرح نشود. خواهش می‌کنیم این مطرح بشود، خلیلی ببخشید.

رئیس - حالا همین الان... بحث ایشان این است که روز یکشنبه داده‌اند، خیلی خوب مطرح می‌کنیم.

(ادامه رسیدگی به گزارش کمیسیون امور قضایی و حقوقی در مورد طرح یک فوریتی الحاق یک تبصره به ذیل ماده (۶۲۱) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ بعنوان تشدید مجازات متعرضین به جهانگردان)
رئیس - آقای عباسی مخالف هستند، بفرمایید.

عباسی عباسی - بسم الله الرحمن الرحيم
با آرزوی قبولی طاعات، به شما عرض کنم که مسأله امنیت و یا مسأله (باصلاح) تأمین ارز خارجی مورد نظر و عنایت همه هست. من متأسفم که بعضی از نمایندگان طوری صحبت می‌کنند که گویی در این کشور نه امنیت وجود دارد و نه مسیری و ممری جز جلب جهانگردان.

اما دلایل مخالفت؛ موضوع جلب جهانگرد و توریست و سیاح (نمایندگان محترمی که در ادوار قبلی مجلس بوده‌اند در ذهنشان هست) موضوع جدیدی نیست، منحصر به حالا نیست، از دیرباز این موضوع مطرح بوده، اما بسیاری از همان عزیزانی که دنبال این مسایل بودند، گفته‌اند بدلیل فقدان عواملی در ایران که ما بدلائیل دینی نمی‌توانیم آن عوامل و مسائل را داشته باشیم یکی از موانع اصلی و یا یکی از امور اصلی عدم ترغیب مسافرت جهانگردان به ایران است. آنهایی که برای جهانگردی و جهان بینی سیاحتی می‌آیند بسیاری از آنها (من نمی‌گویم اکثر) بنام جهانگرد هستند اما جهانخوارند! اصلاً موضوع این نیست، دنبال جهانگردی نمی‌آیند. من نمی‌خواهم از این تریبون مقدس بگویم چرا بعضی از کشورها تعداد جهانگردانشان بسیار بالاست! چرا بعضی از کشورها تعداد بازدیدکنندگان از آنها زیاد است و چندین ده میلیارد ارز خارجی درآمد کسب می‌کنند. شما بهتر می‌دانید و ما آن مسائل را نمی‌توانیم در این کشور دایر بکنیم، حق نداریم. آن یکی از عوامل عدم ترغیب است.

اینکه می‌گویند با جهانگردان برخورد می‌شود اگر قرار این باشد با یکی، دو برخوردی که توسط افرادی (دانسته یا ندانسته، آگاهانه یا ناآگاهانه خطا یا صواب) با تعدادی از جهانگردان که آن هم معلوم نبود جهانگرد هستند یا چیز دیگر، آخر در کجای ایران چه وقت به جهانگرد حمله شده؟ چرا ملت را متهم می‌کنیم؟ از جهانگردانی که آمدند پرسید، از وزارت محترم ارشاد، از دست‌اندرکاران پرسید، آنانکه تحت نام جهانگرد آمدند تعدادشان چند نفر است و به چند نفر حمله شده؟ (رئیس - جناب آقای عباسی! فکر نمی‌کنید خارج از موضوع باشد؟) الان عرض می‌کنم. (رئیس - نه، من یک سؤال بکنم، ببخشید! سؤال این است که اصلاً بحث، بحث تشدید مجازات متعرضین است)

من هم در همین رابطه عرض می‌کنم (رئیس - ما الان بحث جهانگردی را نداریم، بحث تشدید مجازات است) بله، بحث جهانگردی است... حالا شما بفرمایید بعد من عرض می‌کنم.

رئیس - من عرض می‌کنم بحث تشدید مجازات متجاوزین یا متعرضین به جهانگردان است، شما بفرمایید در رابطه با این طرح باید صحبت بشود. بحث اصل جهانگردی خوب است، بد است، باید بیایند، نباید بیایند، الان موضوع بحث ما نیست، من درخواستم این است. راجع به مجازات صحبت بکنید فلسفه جهانگردی بد یا خوب است الان بنظر من خارج از موضوع است. در این وادی شما بفرمایید که این طرح تشدید مجازات درست است یا نه؟

عباسی - فرمایشات شما تمام شد حاج آقا؟ (رئیس - بله) عرایض بنده در همین راستاست که آقایان یا طراح محترم که این طرح را تحت عنوان «تشدید مجازات متعرضین به جهانگردان» آوردند می‌گویند چون تعرضی صورت گرفته جهانگرد نمی‌آید، می‌خواهم عرض کنم جهانگرد اگر نمی‌آید یا تعدادشان کم است این نیست که نا امنی داشته باشند. این نیست که خدای نخواستہ امنیت در کشور نباشد. عوامل عدم تعداد بالای جهانگردان چیز دیگری است نه این.

در سایر کشورها مگر با مقامات عالی کشور دیگری که می‌رود بدتر از این برخورد نمی‌شود؟ مگر آن کشورها بلافاصله قوانینشان را عوض می‌کنند؟ شما که ملاحظه فرمودید با یک هیأت عالی‌رتبه سیاسی، اقتصادی در یک کشوری که برای بازدید می‌روند چگونه برخورد می‌کنند؟ برخوردهای سیاسی حاد! بلافاصله آن کشور قانون را عوض می‌کند؟! برای داشتن رابطه با عالم خارج اصلاً این تشدید مجازات متعرضین هیچ مفهوم و جایگاهی ندارد. مسائل ارزی را باید از جای دیگر و در جای دیگری جستجو کرد. می‌گویند ما با آمدن جهانگردان ارز خارجی تحصیل می‌کنیم، شما موانع صادرات را برطرف بکنید، جهانگردی پیشکش! ما هنوز که هنوز است موانع صادرات داریم و آن قید و بندهایی که بانک مرکزی می‌زند، بعد ما می‌آییم تشدید مجازات متعرضین به جهانگردان!

موضوع دیگری که بعضی از آقایان اشاره کردند بابا! در این کشور گاهی اشرار به نوامیس مردم و یا اموال مردم تعرض می‌کنند، مگر شما عزیزان تشدید مجازات آوردید؟ مگر نه این است که «انما جزاؤا الذین یحاربون الله و رسوله و یسعون فی الارض فساداً ان یقتلوا او یصلبوا او تقطع ایدیهم و ارجلهم من خلاف او ینفوا من الارض» شما دیگر قانون محکم‌تر از این که نمی‌آورید و این متعرضین یا مشمول این آیه و احکام این آیه هستند یا مشمول سایر احکام فقهی. ما چرا اینطوری ملت خودمان را می‌خواهیم ذلیل نشان بدهیم؟ ما ارز می‌خواهیم نه با ذلت، ما ارز می‌خواهیم نه با توهین به ملت. ما چرا اینطوری می‌خواهیم عمل کنیم

می شد که ما داریم مذاکره می کنیم، بنده هم می گفتم در دستور قرار دادیم و مشکلی ندارد.
رئیس - خیلی متشکر.

(ادامه رسیدگی به گزارش کمیسیون امور قضایی و حقوقی در مورد طرح الحاق یک تبصره به ذیل ماده (۶۲۱) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ بعنوان تشدید مجازات متعرضین به جهانگردان)
رئیس - موافق را دعوت بفرمایید.

منشی (رضایی) - جناب آقای ادب موافق هستند، بفرمایید.

بهاءالدین ادب - بسم الله الرحمن الرحيم

فرمایشات برادر عزیزمان جناب آقای عباسی من را وادار کرد چند دقیقه ای مصدع بشوم و وقت مجلس محترم را بگیرم.

آقای عباسی بیشتر تکیه بر بحث ارزآوری توریست و صنعت توریسم داشتند که من خدمت مجلس محترم این را عرض کنم و در پاسخ به فرمایشات ایشان، بلافاصله می روند سر اینکه چرا تشدید مجازات؟ بحث توریسم همانطور که خواهر گرامی سرکار خانم مهندس صدیقی توضیح دادند از وجوه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برای کشور ما مهم است. الان همه همکاران محترم توجه دارند که خبرگزاریهای در دست صهیونیست ها بطور اعم و بلندگوهای تبلیغاتی استکبار جهانی علیه کشور ما تبلیغ می کند و چهره کشور ما را وارونه جلوه می دهند. چه راهی بهتر از اینکه ما بتوانیم امکاناتی را فراهم کنیم که در کمال آسایش این کسانی که مدام در بمباران تبلیغات سوء دشمنان کشور و انقلاب ما هستند بیایند از کشور ما بازدید کنند و از نزدیک وضع ما را ببینند و عظمت انقلاب ما را درک بکنند. بنابراین از وجوه سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و از نظر فرهنگی به همین قیاس ما می توانیم توجیه و استدلال داشته باشیم که صنعت توریسم برای کشور ما مهم است و فقط بحث اینکه ما دنبال چند هزار، چند میلیون ارز از این راه باشیم، نیست، بلکه وجوه فرهنگی و وجوه دیگر هم برای ما مطرح و از ضروریات است و یکی از راههای ارتباط با دنیاست عصر، عصر ارتباطات و تبادل اطلاعات است که بهترین شیوه آن همین شیوه ای است که در صنعت توریسم متصور است و باید حاصل بشود.

بحث دیگری که در زمینه تشدید مجازات متعرضین آمده است، آقای عباسی تکیه داشتند که این را یک توهین تلقی می کردند، اگر ما بخواهیم این را تعمیم بدهیم و این استدلال ایشان را بپذیریم پس ما هیچ نوع قانون مجازات در کشورمان نباید داشته باشیم. هر قانون مجازاتی معنای آن این است که به مردم و به ملت توهین شده است. بالاخره برای نظم و نسق بخشیدن به امور اجتماعی و امور مملکتی یکسری قوانین لازم است من جمله قوانین مجازات که بحمدالله ما در

و وانمود بکنیم که در جمهوری اسلامی ایران امنیت وجود ندارد، بنابراین جهانگردان نمی آیند و ما می خواهیم امنیت ایجاد بکنیم. (۲۰) سال این کشور امنیت کامل نسبت به هر کشور دیگری بهترین امنیت را داشته، دارد و بفضل خدا خواهد داشت. نکند ما به بهانه دو ریال یا دو دلار ارز اینظوری قوانین مان را زیر و رو بکنیم، ملت را مورد اهانت قرار بدهیم، امنیت مان را زیر سؤال ببریم و به دیگران که به ما ارج نمی نهند ارج بیش از اندازه بگذاریم. بنابراین اصلاً این طرح هیچ جایگاهی ندارد و هیچ نصیبی نخواهد برد و هیچ چیزی را عوض نخواهد کرد و من مخالفم. والسلام علیکم ورحمة الله

۸ - تذکر آیین نامه ای آقای محمدرئوف قادری

نماینده محترم پاوه

قادری - تذکر آیین نامه ای دارم.

رئیس - بفرمایید.

محمدرئوف قادری - بسم الله الرحمن الرحيم

مواد (۱۴۶ و ۱۴۷) آیین نامه؛ خدمت آقای رئیس و نمایندگان محترم عرض می کنم که در اردیبهشت ماه سال جاری در راستای سیاستهای توسعه سیاسی و مشارکت مدنی ریاست محترم جمهوری سؤالی از وزیر آموزش و پرورش داشتیم که متأسفانه وزارتخانه مربوطه با وعده های امروز و فردا نزدیک به سه، چهار ماه این سؤال را به تأخیر انداخت. کمیسیون محترم آموزش و پرورش هم با امروز و فردا سه، چهار ماه این را به تأخیر انداخت. حدود یکماه پیش سؤال هم در صحن علنی مطرح شده که طبق ماده (۱۴۷) آیین نامه ظرف حداکثر (۱۰) روز وزیر مربوطه مکلف است در مجلس حضور پیدا کند. در غیراینصورت یا باید کتباً علت عدم حضور را اعلام بکنند و یا باید رئیس مجلس به ایشان در این رابطه تذکر و مسأله را پیگیری بکنند. لذا خواهشمندم که این سؤال هرچه سریعتر در دستور کار قرار بگیرد.

رئیس - خیلی متشکر، عرض می شود یک مدتی را همانطور که خود شما اشاره کردید یا با هم صحبت می کردید، یا وعده داده می شد یا هرچه... آن تأخیر در فصلی بود که مذاکره داشتید. بعد هم ایشان در نوبت قرار گرفتند که تشریف بیاورند و پاسخ بدهند، به برنامه خوردیم و بعد تعطیلی مجلس. بنابراین الان هم در نوبت هستند، ان شاءالله می آیند و پاسخ می دهند، متشکر.

موسوی حسینی - تذکر آیین نامه ای دارم.

رئیس - بفرمایید.

سیدعلی اکبر موسوی حسینی - بسم الله الرحمن الرحيم

کمیسیون تعللی نکرده. همانطور که حضرت عالی فرمودید ایشان با وزارت آموزش و پرورش در مذاکره بودند و گهگاه به کمیسیون مراجعه

کشورمان داریم.

اینکه ایشان بهر حال با این حرارت دفاع می‌کردند از یک عده آدمی که بدون مجوز قانونی متعرض هر انسانی... حالا میهمان که برای ایرانی و در فرهنگ ایرانی جایگاه والایی دارد و طبق قوانین مملکت با رعایت قوانین مملکت در مملکت ما آمده یک عده بدون مجوز قانونی بخواهند متعرض اینها بشوند، طبیعی است که این فرق دارد با آدمی که بطور قانون‌شکنی عادی، روی ناآگاهی و روی عدم اطلاع از قوانین خطایی را مرتکب شده، برای اینها که با علم و آگاهی و با طرح قبلی و با نقشه و می‌شود گفت با توطئه می‌روند یک حرکت ضدقانونی انجام می‌دهند قطعاً باید تفاوتی باشد و این همان تشدید مجازات این نوع عاملین این قضایاست. ایشان استدلال می‌کردند به کسانی که جزو مفاخر ملی ما هستند انسانهایی که دعوت رسمی به بعضی از کشورها داشتند، برخوردهای ناهنجار شده، این جزء سیاست آن کشور است. اصلاً آن مأموری که آنجا نشسته دستور دارد که این برخورد را بکنند. ولی در کشور ما کسی به یک شهروند ساده دستور نداده که برود متعرض انسانهایی که میهمان ما هستند، برابر قوانین مملکت به کشور ما آمده‌اند اینطور برخورد بشود مثل یک آدم عادی که ندانسته یا بهر حال دانسته ولی در اثر یک خطایی یک گناهی را می‌کند باید فرق باشد بین این انسان و کسی که با طرح و نقشه قبلی و حتی توطئه می‌خواهد چهره ملت را خدشه‌دار بکند و به منافع مملکت‌مان لطمه وارد بکند. لذا بحث تشدید به این دلیل است و ان‌شاءالله مجلس محترم به این پیشنهاد نمایندگان محترم و طرح نمایندگان رأی بدهند، خیلی متشکر.

رئیس - خیلی ممنون، دولت توضیح مختصری بفرمایید که به دوفوریت هم برسیم.

منتظوری (معاون حقوقی و امور مجلس وزارت دادگستری) -

بسم الله الرحمن الرحيم

من به دو، سه نکته در رابطه با این طرح خدمت نمایندگان محترم اشاره می‌کنم. با توصیه‌ای هم که ریاست محترم فرمودند که خلاصه بشود... نکته اول اینکه ما در کمیسیون هم خدمت عزیزان عرض کردیم که انگیزه اصلی برای تقدیم چنین طرحی برای ما مشخص و روشن نیست که چه انگیزه‌ای برای تهیه چنین طرحی که احتمالاً آثار مثبتی بنظر موافقین محترم و آثار بسیار منفی هم بنظر مخالفین بر آن بار است. اولاً اینکه ما خلأ قانونی نداریم. در مواد (۶۱۷ تا ۶۲۱) قانون مجازات اسلامی برای این امر اعم از داخلی و خارجی مجازات مناسب پیش‌بینی شده است. بعضی از طراحان یا موافقین محترم فرمودند که این طرح دارای جنبه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. من یک سؤالی از عزیزان دارم که البته در ذهن خودشان

خواهند فرمود و برای ما روشن نیست، این است که آیا ما همه نقیصه‌هایی را که بنظر این آقایان در این خصوص در رابطه با مسائل فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی داریم تصورمان این است که با تشدید مجازات حل می‌شود؟ بنظر ما می‌رسد از لحاظ حقوقی اینچنین نیست. یعنی اگر ما در بعد سیاسی یا فرهنگی یا اجتماعی یا اقتصادی بخواهیم این نقیصه را برطرف بکنیم اشتباه است که تصور کنیم با تشدید مجازات می‌توانیم این نواقص را برطرف بکنیم. باید برویم و راه‌کارهای دیگری را برای این قضیه پیدا بکنیم. اگر موانع و اشکالات دیگری هست آن موانع و اشکالات را باید برطرف کرد.

نکته سوم این است که ما در قوانین جزایی فعلی و در بعضی دیگر از قوانین (این نکته را عزیزان خوب توجه بفرمایید) آن مسائلی که در ارتباط با کشورهای خارجی داریم معمولاً ما معامله متقابل را لحاظ می‌کنیم. حتی در قانون مجازات اسلامی (الان بنا نبود متن ماده را اینجا خدمت شما بخوانم) در آنجایی که دارد: «اگر چنانچه نسبت به رئیس جمهور خارجی که وارد کشور شده و میهمان است تعدی، تجاوز، اهانت و یا تعرضی بکند» در آنجا هم گفته شده که بشرط معامله متقابل، در صورتیکه در قوانین کشور مقابل چنین مجازاتی باشد اینجا هم عمل می‌شود. اگر بنا بر این باشد که برای شهروندان عادی که وارد ایران می‌شوند ما یکچنین امتیازی را قائل بشویم یعنی معامله متقابل را رعایت نکنیم، این بنظر می‌رسد که مقداری با سایر قوانین ما که در این خصوص داریم معارض باشد.

نکته بعد اینکه اصولاً بعضی از مخالفین محترم فرمودند که این شاید یک مقداری حالت اهانت به مردم و ملت و مملکت و شهروندان خودمان باشد. بنظر می‌رسد واقع امر این است که شارع مقدس اسلام در تعزیرات فرقی بین اشخاص قائل نشده. بله، البته میهمان وقتی که وارد می‌شود، محترم است. اما آیا واقعاً ایرانیان ما اگر به خارج از کشور بروند و مورد تعرض و اهانت قرار بگیرند آنها هم اینطور عمل می‌کنند؟ اگر چنانچه پیشنهاد ما بعنوان اینکه اگر قرار است که کلیات این طرح تصویب بشود بعنوان موافق مشروط ما معتقدیم این دو نکته حتماً باید در این طرح لحاظ بشود. اولاً بعنوان یک عمل متقابل باید انجام بشود. کشورهای دیگری که می‌خواهند از این قانون برخوردار بشوند و جهانگردان تبعه کشورهایی که می‌خواهند از این امتیاز قانونی برخوردار بشوند در صورتی است که شهروندان (ایرانیان) ما هم در آن کشورها از چنین حقی برخوردار باشند، این نکته اول است.

نکته دوم هم که باید در اینجا رعایت بشود این است که این مسأله از لحاظ تشدید هم بایستی شفاف شود. الان یک مقداری ابهام دارد. شفافیت در تشدید هم بایستی حتماً لحاظ بشود که برای قضات هنگام اجراء مشکل اجرایی نداشته باشد. بنابراین بنظر ما اگر چنانچه قرار بر

این است که مجلس محترم نسبت به کلیات این طرح رأی بدهد حتماً بایستی در جزئیات اصلاح بشود. لذا ما بعنوان نظر موافق مشروط خدمت مجلس محترم، اعلام نظر می‌کنیم. والسلام

رئیس - کمیسیون هم که نظرشان را اول گفتند. حضار ۱۸۵ نفر، کلیات «طرح الحاق یک تبصره به ذیل ماده (۶۲۱) قانون مجازات اسلامی بعنوان تشدید مجازات متعرضین به جهانگردان» به رأی گذاشته می‌شود موافقین با کلیات طرح قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد.

عده‌ای از نمایندگان - تصویب شد.

رئیس - منشی‌ها یکبار دیگر شمارش کنند... (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. از منشی‌های ما هم که ایستاده بودند قائل هستند که تصویب نشد.

۹ - رد لایحه دوفوریتی اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی

رئیس - جناب آقای موسوی لاری! اگر بحثی دارید، بفرمایید. موسوی لاری (وزیر کشور) - صحبت همان است که درخصوص دوفوریت مطرح کردیم.

موحدی ساوجی - نماینده دولت باید آخر بحث، صحبت کند. رئیس - خیلی خوب، ایشان هم نمی‌خواهند صحبت کنند. البته وقتی طرح و لایحه‌ای می‌آید بالاخره یک توضیحی می‌دهند، منتها در همان هنگام دوفوریت توضیح را دادند، مخالف و موافق را دعوت بفرمایید.

منشی (رضایی) - اولین مخالف آقای موحدی ساوجی هستند، بفرمایید.

علی موحدی ساوجی - بسم الله الرحمن الرحيم

در ارتباط با این لایحه‌ای که بعنوان دوفوریت به مجلس تقدیم شد و مواردی که پیشنهاد داده شده که اصلاح شود، در دو بند آمده: یک مورد مربوط به سوراخ کردن کارت منضم به شناسنامه است و یک مورد هم مربوط به سن رأی‌دهنده است.

در مورد کارت منضم به شناسنامه باید عرض کنم متأسفانه وزیر محترم کشور در موقعی که در دوفوریت توضیح می‌دادند و دفاع می‌کردند، تعبیر ایشان این بود که سوراخ کردن شناسنامه در هیچ کجای دنیا معمول نیست و بعد هم به یک صفحه دیگر شناسنامه لطمه می‌زند و امثال ذلک. در صورتیکه من تبصره (۲) ماده (۱۰) را که در این رابطه است می‌خوانم نمایندگان محترم عنایت کنند، گفتند این تبصره حذف بشود. تبصره بهیچوجه نگفته که شناسنامه سوراخ بشود، عبارت این است:

تبصره ۲ - کارت مخصوص رأی منضم به شناسنامه رأی‌دهنده ممه‌ور و سپس سوراخ می‌گردد.

بحث کارت است، بحث شناسنامه نیست. بعد هم اگر نمایندگان محترم به مشروح مذاکرات مجلس مراجعه کنند آن موقعی که ماده (۱۰) و این تبصره‌ها مطرح بوده توضیح داده شده که این کارت مخصوص رأی که گفته شده همان کارت ارزاق است. شناسنامه‌ها دارای کارت ارزاق هستند، همه شناسنامه‌ها این کارت را دارند. آن شخصی که واجد شرایط رأی دادن باشد مراجعه می‌کند و شناسنامه هم مهر می‌خورد و هم این کارت سوراخ می‌شود، نه شناسنامه. بنابراین، این موردی که خیلی روی آن وزیر محترم کشور توضیحات زیاد و مفصلی را دادند و در مقدمه لایحه دولت هم مفصل ذکر کردند بهیچوجه مسأله سوراخ کردن شناسنامه مطرح نیست.

اما در مورد دوم، در ارتباط با مسأله سن رأی‌دهنده؛ این قانونی که در مجلس محترم تصویب شد در تاریخ ۷/۹/۷۸ در مجلس تصویب شده و از تاریخ ۹/۷ تا امروز دو هفته گذشته. واقعاً یک قانونی را که همین مجلس محترم با همین فاصله کوتاه درباره آن بررسی دقیق کارشناسی کرده و رأی داده ما دومرتبه بگوییم آقا! سن رأی‌دهنده از (۱۶) سال به (۱۵) سال تغییر کند این بنظر من زیننده مجلس و دولت و قانون و حرمت قانون واقعاً نیست و در ارتباط با مسأله رأی‌دهنده درست است که همه افرادی که (۱۵) ساله هستند بالغ هستند و به حد تکلیف رسیده‌اند اما بالاخره همه شما همکاران و نمایندگان محترم می‌دانید در قوانین ما و در حقوق کشور ما امروز یک فرد (۱۵) ساله خیلی از موارد را نمی‌تواند اقدام کند چرا؟ چون مسأله رشد هم مطرح است. فقط مسأله بلوغ کافی نیست. رشد هم نیاز دارد که رشد کافی را داشته باشد. شما الان چرا به یک جوان (۱۵) ساله گواهینامه رانندگی نمی‌دهید؟ به جهت اینکه می‌گویید آقا! درست است که بالغ است اما برای داشتن گواهینامه و نشستن پشت فرمان احتیاج به یک مقدار رشد بیشتر دارد و امثال ذلک، در موارد دیگر که ملاحظه می‌کنید و الان در قوانین ما هست...

در ارتباط با انتخابات چه شورای شهر، چه مجلس، چه ریاست جمهوری، در هیچ کجای دنیا سن رأی‌دهنده (۱۵) سال تمام نیست. من عرض کردم که نمایندگان محترم پیشنهادهایی که داده بودند و چاپ شده بود، پیشنهاد (۱۸) سال داده بودند، ولی ما دیدیم یکدفعه بخوایم از (۱۵) سال به (۱۸) سال برویم این واقعاً شاید در جامعه خیلی انعکاس خوبی نداشته باشد. اما یکسال بر سن رأی‌دهنده که مجلس تشخیص داده که افزوده شود تا یکمقداری از رشد فکری بیشتری آن نوجوان عزیز برخوردار باشد. بنظر من این هیچ اشکالی ندارد. بنابراین من با کلیات این لایحه موافق نیستم و فکر می‌کنم که

این شرایط و مسایلی که وجود دارد و دیدگاههای سیاسی و اجتماعی که وجود دارد و دخالت جوانان در خیلی از مسایل، الان در بسیج عمومی، در شکل مربوط به بسیج، در شکل مربوط به احزاب و تشکلهای مختلف سیاسی و اجتماعی جوانان حضور دارند و گرفتن حق انتخاب بخشی از جوانان که واقعاً از فهم و شعور بالایی برخوردار هستند منطقی نیست، آنهم از جانب مجلسی که بهرحال پیگیر مسایل سیاسی و اجتماعی و حامی دولت باید باشد.

بنابراین من فکر می‌کنم با توجه به شرایطی که وجود دارد این پیشنهاد، پیشنهاد منطقی است، جلوگیری از دوگانگی در برخورد است، توجه به جوانان عزیز است و دخالت آنها در سرنوشت خودشان و توجه به اینکه این قشر عزیز و محترم می‌توانند مسایل سیاسی و اجتماعی و آینده و سرنوشت آینده خودشان را تأمین و تضمین و تعیین بکنند. این یک حقی است که ما باید برای بخشی از جوانان در نظر بگیریم، ضمن اینکه این جوانانی که در پای صندوقهای رأی حاضر می‌شوند می‌توانند در بخشی از موارد که مربوط به همه‌پرسی و انتخابات ریاست جمهوری، انتخابات خبرگان است دخالت داشته باشند و جلوگیری از آنها برای دخالت در تصمیم‌گیری مربوط به انتخابات مجلس نوعی تضییع حقوق حقه جوانانی است که می‌توانند در مسایل سیاسی و اجتماعی کشور اظهار نظر و ابراز وجود بکنند. بنابراین من فکر می‌کنم مجلس باید با این لایحه پیشنهادی و اصلاح قانون انتخابات مربوط به سال ۷۸ موافقت بکند که بتواند زمینه مشارکت و انگیزه جوانان را بیشتر، بهتر، مناسبتر و منطقی‌تر فراهم بکند، ممنون.

رئیس - متشکر، مخالف بعد را دعوت بفرمایید.

منشی (رضایی) - مخالف بعد آقای یحیوی هستند.

رئیس - من هم یادداشت کردم اجازه بفرمایید من دو، سه جمله بگویم. بنظر من دولت محترم هم با این پیشنهادی که من بدهم شاید موافق باشد و نمایندگان محترم هم موافق باشند که ماجرا را زودتر جمع کنیم و آن این است که بنظر می‌رسد احساس دولت محترم این بود که در انتخابات خود شناسنامه سوراخ می‌شود، خوب طبیعی بود که این قابل قبول نباشد و بنا شود در هر انتخاباتی شناسنامه سوراخ بشود دیگر از شناسنامه چیزی در دو، سه انتخابات باقی نمی‌ماند! ضمن اینکه صفحه پشت آن هم یکسری مکتوبات است که آنها از بین می‌رفت. اما توضیحی که داده شد و مجلس آنچه که تصویب کرد که حالا اینجا هم تصریح می‌شود مراد، سوراخ کردن آن برگ پیوستی است که اگر آن سوراخ بشود مشکلی برای شناسنامه بوجود نمی‌آورد، آن کارت الحاقی و چسبیده شده به آن است که در واقع کارت مخصوص ضرب مهرهای اضطراری است، مراد این کارت است که اگر این باشد

در بند اول به این صورتیکه توضیح دادم اشکال رفع شده، بند دوم هم نیازی به اصلاح ندارد. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته
رئیس - متشکر، موافق را دعوت بفرمایید.

منشی (رضایی) - موافق آقای یوسف‌نژاد هستند، بفرمایید.

علی‌اصغر یوسف‌نژاد - بسم الله الرحمن الرحیم

در مورد لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب سال ۷۸ که ارائه شده همانطور که جناب آقای موحدی اشاره کردند در دو موضوع است.

یک موضوع در ماده (۱۰) است که مربوط به بند (۲) است و موضوع دیگر در ماده (۲۷) است که اتفاقاً آن هم در بند (۲) ماده (۲۷) قانون انتخابات است.

موضوع اول در مورد سوراخ کردن شناسنامه است که اولاً شناسنامه دو نوع است، یک نوع در صفحه دوم است در صفحه‌ای که تحولات چهارگانه مربوط به ازدواج، طلاق، فرزندان و وفات نوشته شده که اگر احتمالاً سوراخ شود باعث مخدوش شدن این قضیه مربوط به تحولات در صفحه دوم... در نوع دوم در صفحه آخر است که آن هم اگر سوراخ شود جلد شناسنامه و مسایلی که باعث بی‌اعتباری و از نظر اجتماعی هم تداعی می‌شود که شناسنامه ابطال شده، این یک موضوع.

موضوع دوم در مورد شرایط سنی و وجود دوگانگی در برخورد با مسایل انتخابات است. ببینید! همه‌پرسی‌ها، انتخابات ریاست جمهوری، انتخابات مربوط به شورای اسلامی و خبرگان شرایط سنی (۱۵) سال تمام است، ولی در این انتخابات، انتخابات مرحله ششم، انتخابات مجلس (۱۶) سال است، موقعی که می‌خواهد انتخابات مرحله ششم برگزار بشود در سه استان سمنان، مازندران و اصفهان انتخابات مجلس خبرگان را همزمان خواهیم داشت. یک فردی که مراجعه می‌کند و (۱۵) ساله است می‌تواند در یک صندوق برای خبرگان رأی بدهد و مجتهد آگاه را انتخاب کند و در صندوق دیگر نمی‌تواند رأی بدهد و نمی‌تواند نماینده شهرش را انتخاب بکند، این دوگانگی را چگونه توجیه کنیم؟ با آموزشی که الان در کشور اتفاق افتاده مثل برگزاری شوراهای دانش‌آموزی و شهردار مدرسه و تربیت نسل جوان و حضور نسل جوان در صحنه‌های مختلف انتخابات گذشته. ما به یک تجربه رسیده‌ایم و تجربه آن است که سطح آگاهی و فهم و شعور جوانان بسیار افزایش پیدا کرده. من تعجب کردم از این فرمایشات جناب آقای موحدی‌ساروجی که می‌گفتند (۱۵) ساله‌ها نمی‌توانند خیلی از موارد را تشخیص بدهند، چون رشد کافی ندارند. آیا واقعاً در اجتماع اینطور است، آیا فرزندان ما، افرادی که الان در دبیرستان، در شرایط سنی (۱۵) سال هستند واقعاً نمی‌توانند مسایل را تشخیص بدهند؟ این یکنوع بی‌توجهی به قشر جوان نیست؟ با توجه به

می‌گیریم که به نماز اول وقت برسیم. آقای غنی‌زاده بفرماید.

علیرضا غنی‌زاده - بسم الله الرحمن الرحيم

من نمی‌خواهم وقت همکاران عزیز را بگیرم، یک طرحی اواخر روزهای بررسی برنامه سوم تقدیم هیأت رئیسه شد، بخاطر اینکه آخر وقت بود و دیگر وقت برای طرح یک فوریت آن نرسید. طراحان این را باز هم امضاء کردند و روز یکشنبه به هیأت رئیسه دادند که بعنوان یک فوریت مطرح بشود و من اهمیت قضیه را در چند دقیقه خدمت عزیزان مطرح می‌کنم.

ابتدای عرایض را با جمله‌ای از وصیتنامه حضرت امام راحل که ما طراحان این طرح را تقریباً می‌شود (گفت) که این طرح نشأت گرفته از این فرمایش و این وصیت حضرت امام است که حضرت امام در وصیتنامه خودشان می‌فرمایند: «من به شما نصیحت می‌کنم دست از این کارهای بیفایده و غیرعاقلانه بردارید و گول جهانخواران را نخورید و در هر جا هستید اگر به جنایتی دست نزدیک به میهن خود و دامن اسلام برگردید و توبه کنید که خداوند ارحم الراحمین است و جمهوری اسلامی و ملت از شما ان شاء الله می‌گذرد». این جمله‌ای از وصیتنامه سیاسی - الهی حضرت امام بود.

عزیزان! ما الان در همین مجلس امروز بحثی داشتیم در رابطه با اینکه امکانات را فراهم بکنیم جهانگردان خارجی بیایند و اینجا درآمدی برای کشور کسب شود و همچنین جو و افکار عمومی جهان نسبت به بعضی از شائناهایی که از طرف مخالفین ما در جهان مطرح شده این افکار اصلاح شود. بحث طرح عفو عمومی که تعدادی از همکاران محترم، برادران و خواهران محترمه تقدیم نموده‌اند ما تجربه‌ای داریم، بنده بعنوان یک تجربه‌ای که از اوایل انقلاب این را در مناطق کردستان و آذربایجان غربی داشتیم، عزیزان می‌دانند، خصوصاً نمایندگان مناطق آذربایجان غربی و کردستان. وقتی که ما در آنجا بحث امان‌نامه را مطرح کردیم تعدادی از افراد وابسته به گروهکها که دستشان به خون افراد بیگناه آغشته شده بود اینها آمدند امان‌نامه گرفتند و حتی بعد از اینکه اینها آمدند تعداد خیلی زیادی از اینها مسلح شدند و حتی در راستای تأمین امنیت همین استانها بکار گرفته شدند و خیلی از این عزیزان نیز شهید شدند. حاج آقا! بحث این است ما بخاطر اینکه در برنامه سوم هم... ما از سال آینده در راستای رسیدن به اهداف برنامه سوم و همچنین بتوانیم... عزیزان خارج از کشور رفته‌اند و خصوصاً هم آنهایی که به عناوین مختلف برای تحصیل یا ترسیده‌اند یا بهر عنوانی خارج از کشور رفته‌اند، الان دارای سرمایه‌ها و امکاناتی هستند و یا تحصیلات عالی خودشان را پایان رسانیده‌اند و همچنین نیروهای مخالف. ما در خود عراق از گروههای مخالف افرادی داریم الان نشسته‌اند، منتظر اینچنین فرصتی هستند که بیایند و خودشان را به

مشکل برای شناسنامه بوجود نمی‌آورد. بنظر من اگر دولت محترم هم این را بپذیرد که مراد ما هم همین بوده، اگر گفته شود ممکن است این کارت را بکنند و بعد این هم عملی نیست، برای اینکه آن شماره سریالی که دارد با شماره سریال خود شناسنامه یکی است، قابل تقلب نیست، این از بخش اول و بند اول، بنظر من مشکل حل است.

بند دوم تا آنجایی که من تحقیق کرده‌ام دولت محترم عنایت داشته باشد که خبرگان بعد از ماه رمضان جلسه دارند و می‌توانند روی این بند هم تصمیم بگیرند، تصمیم‌شان را بگیرند. اگر ما الان اینجا وارد بحث شویم، بخصوص دوفوریت است، بلافاصله بعد از رأی کلیات (اگر رأی بیاورد) وارد جزئیات بشویم، پیشنهادهای عدیده‌ای آمده، من می‌ترسم آنچه که ما و شما درست کرده‌ایم این هم بهم بخورد. یعنی همین (۱۶) سالی را که تصویب کرده‌ایم مشکل برای آن بوجود بیاید، یک بحث تندی هم پیش بیاید، یک عده بگویند آقا! (۱۵) سال، یک عده بگویند (۱۸) سال... بنظر من اگر آنچه که ما تاکنون تصویب کرده‌ایم، به این دست نزنیم، خبرگان بند دوم را بعد از ماه رمضان اصلاح می‌کنند، بند اول هم مشخص و روشن است که همان کارت اضطراری است. بنابراین قصه را همینجا فیصله بدهیم و به کلیاتش هم رأی ندهیم و بتوانیم ان شاء الله آنچه که تصویب کرده‌ایم را بدون تنش و کشمکشها و بحثهای سیاسی به جایی برسانیم. والسلام

(عده‌ای از نمایندگان - احسنت) دولت هم موافق است، موافق

آقای خباز بفرماید.

محمد رضا خباز - بسم الله الرحمن الرحيم

من می‌خواستم در لابلای موافقت از جناب آقای رئیس واقعاً تشکر کنم، واقعاً جای قدردانی و سپاسگزاری دارد که این نکته بسیار ظریف را ایشان بموقع شناسایی کردند و وقت مجلس را بی‌جهت نگرفتیم، بدلیل اینکه همانطور که فرمودند پیشنهادهای متعددی آمده و مهمتر از همه با این توضیحاتی که ایشان دادند و در مذاکرات مجلس ثبت شد ملاک همان برگ زرد است. بنابراین برای شناسنامه‌ها هم هیچ مشکلی ایجاد نخواهد کرد. والسلام

رئیس - البته خلاف آیین‌نامه بود، ولی خوب چون تأیید من بود چیزی نگفتم! حضار ۱۸۵ نفر، موافقین با کلیات لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. از همه تشکر می‌کنیم.

۱۰ - تقاضای یک فوریت در خصوص طرح عفو

عمومی و تصویب آن تقاضا

رئیس - اجازه بفرمایید یک یک فوریت داریم، فقط بحث این یک فوریت را می‌کنند و موافق و مخالف صحبت می‌کنند، رأی را

دامن اسلام معرفی نکنند، برای اینکه یک فوریت این را مطرح کردیم هم در کمیسیون یکسری کارهای کارشناسی انجام بگیرد، اگر بخاطر یک فوریت نبود دیگر وقت نمی رسید. اینجا مطرح شد که امسال این بیاری خدا مطرح بشود و به تصویب برسد و ان شاء الله کار خیری برای جامعه و کشورمان باشد، خیلی ببخشید.

رئیس - متشکر، مخالف و موافق صحبت نمی کنند. حضار ۱۸۴ نفر، عنوان را آقای باهنر قرائت بفرمایند.

منشی (باهنر) - طرح «عفو عمومی» که تقاضای یک فوریت آن شده است.

رئیس - بسیار خوب، موافقین با یک فوریت این طرح قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. با تشکر از همکاران محترم.

من این جمله را هم بگویم که هفته آینده روزهای یکشنبه، دوشنبه و سهشنبه سه روز متوالی جلسه علنی داریم.

۱۱ - استرداد یک فقره سؤال و اعلام وصول یک

فقره سؤال

رئیس - اگر طرح و لایحه و سؤالی هست مطرح بفرمایند.

منشی (باهنر) - آقای سبحانی نماینده محترم دامغان سؤالی از وزیر محترم کار و امور اجتماعی کرده بودند که اعلام کردند پس گرفتند.

- سؤال جناب آقای نجابت از آقای مهاجرانی وزیر محترم ارشاد در مورد پرداخت یارانه‌ها به مطبوعات که اعلام وصول می شود.

۱۲ - قرائت اسامی غائبین و تأخیرکنندگان

رئیس - غائبین و تأخیرکنندگان را قرائت بفرمایند.

منشی (رضایی) - غائبین جلسه امروز عبارتند از آقایان: عزت الله اکبری تالارپشتی - امین بیانک - محمدحسن جمشیدی اردشیری - ابوالقاسم سرحدی زاده - ابراهیم عزیزی - سیدحاجی محمد موحد و سیدمحمد رضا میلانی حسینی.

تأخیرکنندگان جلسه امروز عبارتند از آقایان: سیدعلی اکبر ابوترابی فرد (۴۱ دقیقه) - مصطفی احمدیه (۴۱ دقیقه) - بهاءالدین ادب (۲۳ دقیقه) - مجید انصاری (۵۰ دقیقه) - حسین انصاری راد (۲۷ دقیقه) - آرطاواس باغومیان (۳۱ دقیقه) - سیدجواد باقرزاده (۳ ساعت) - عبدالحمید باقری بنایی (۴۱ دقیقه) - منوچهر بهنیا (۱۷ دقیقه) - غلامرضا حسینی دارانی (۲۳ دقیقه) - سلمان خدادادی (۱۸ دقیقه) -

محمد مهدی خزائی (۱۹ دقیقه) - یوسف داودی (۱۹ دقیقه) - سیداحمد رسولی نژاد (۱۷ دقیقه) - سیدابوفاضل رضوی اردکانی (یکساعت و ۱۰ دقیقه) - حسین زاجکانیها (۲۴ دقیقه) - مصطفی زارعی (۲۱ دقیقه) - محمدرضا راه چمنی (۳۰ دقیقه) - سیدمصطفی سیدهاشمی (۱۷ دقیقه) - حسن شاخصی (۲۰ دقیقه) - محمد شاهی عربلو (۳۲ دقیقه) - عبدالغفار شجاع (۲۲ دقیقه) - سیدغلامرضا شیرازیان (۱۸ دقیقه) - یدالله طاهر نژاد (۵۸ دقیقه) - محمدرضا علی حسینی عباسی (۴۱ دقیقه) - حسینعلی قاسم زاده (۴۲ دقیقه) - خدانظر قاسمی (یکساعت و ۲ دقیقه) - قربانعلی قندهاری (۱۶ دقیقه) - محمد مهدی قهرمانی (۲۷ دقیقه) - ابراهیم کریمی منجرمونی (۲۸ دقیقه) - عبدالله کعبی (۱۷ دقیقه) - علیرضا محجوب (۱۸ دقیقه) - محمدتقی محصل همدانی (۲۶ دقیقه) - بهمن محمدیاری (۱۶ دقیقه) - سیدحسین مرعشی (یکساعت و ۲۳ دقیقه) - سیدمحمدعلی قریشی (۳۵ دقیقه) - محمد مهدی مفتح (۵۵ دقیقه) - احمد ناصری گهر (۳۱ دقیقه) - احمد نجابت (یکساعت و ۲ دقیقه) - غلامحسین نودری (۲۰ دقیقه) - سیدرضا نوروززاده (۱۹ دقیقه) - وارطان وارتانیان (۳۱ دقیقه) - معمی هلاکو (۳۰ دقیقه) - مقداد نجف نژاد (۱۶ دقیقه) و خانمها: مرضیه صدیقی (۱۹ دقیقه) و فائزه هاشمی بهرمانی (۱۷ دقیقه).

غائبین بعد از تنفس عبارتند از آقایان: قدرت علی حشمتیان - حسن شاخصی - عیسی مقدمی زاد و سیدمحمدعلی قریشی.

تأخیرکنندگان بعد از تنفس عبارتند از آقایان: سیدرضا تقوی (۲۰ دقیقه) و سیدعلی موسوی کوزه کنانی (۲۰ دقیقه).

ضمناً آقایان: صالح اکبری، حسن الماسی، اسدالله رضوی، محمدرضائی سدره و محمد سقائی در جلسه روز یکشنبه حضور داشتند که تصحیح می شود.

۱۳ - اعلام ختم جلسه و تاریخ تشکیل جلسه آینده

رئیس - ختم جلسه اعلام می شود، جلسه بعد ان شاء الله یکشنبه ساعت (۸) صبح و بحث هم بحث هفتگی است که خدمتان تقدیم می شود.

(جلسه ساعت ۱۱/۴۳ پایان یافت)

رئیس مجلس شورای اسلامی
علی اکبر ناطق نوری